

# Årsmelding og rekneskap 2016





# **Innhald:**

<b>Side</b>	<b>4</b>	<b>Årsmelding 2016</b>
<b>Side</b>	<b>19</b>	<b>Nykkeltal</b>
<b>Side</b>	<b>20</b>	<b>Resultatrekneskap 2016</b>
<b>Side</b>	<b>21</b>	<b>Balanse 2016</b>
<b>Side</b>	<b>22</b>	<b>Endring i eigenkapital</b>
<b>Side</b>	<b>23</b>	<b>Kontantstraumoppstilling</b>
<b>Side</b>	<b>24</b>	<b>Notar</b>
<b>Side</b>	<b>59</b>	<b>Meldingar</b>
<b>Side</b>	<b>66</b>	<b>Tillitsvalde</b>

# Årsmelding 2016

Banken sitt 118. rekneskapsår

## Bankåret

Styret i Voss Veksel- og Landmandsbank ASA har gleda av å kunna leggja fram rekneskap for 2016, banken sitt 118. rekneskapsår.

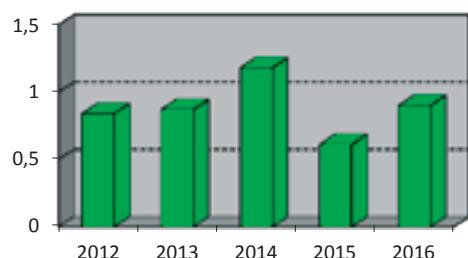
Rekneskapen syner at me er ein solid lokalbank med bra inntening i ei krevjande tid der konkurransen om både innskots- og utlånskundar er stor. Innteninga frå ordinær bankdrift er tilfredsstillande. Inntekter frå finansplasseringar er monaleg auka med ekstraordinært utbytte ved sal av aksjar i Visa Europe. Banken sine provisjonsinntekter frå sal av forsikrings- og spareprodukt syner ein positiv auke. Totale kostnader er auka med om lag 2 mill. kr, mest grunna auka IT-kostnader, men er under det ein budsjetterte med for året. Samla sett har me betra driftsresultatet monaleg og syner eit resultat før nedskrivningar for tap på 39,1 mill. kr i 2016 mot 23,4 mill. kr i 2015.

Etter eit utfordrande år i 2015 med fallande rentemargin og stor konkurranse om lånekundane som gav banken reduksjon i brutto utlån, har godt arbeid frå engasjerte medarbeidarar som står på for banken og kundane snudd denne trenden i 2016. Ved å tilpassa rentenivået betre til konkurranse i marknaden og ei offensiv satsing lokalt, har banken auka utlåna i løpet av 2016 med nesten 600 mill. kr. Sjølv med eit sterkt fallande rentenivå på innskot har banken i løpet av året auka innskota med 90 mill. kr. Denne utviklinga er styret godt nøgd med, og syner at Vekselbanken er konkurransedyktig i vårt marknadsområde og lever opp til vår visjon som

**-ein god medspelar-**. Sterkare og meir synleg satsing på gode forsikrings- og spareprodukt frå Eika byrjar å gje resultat, og banken har i 2016 meir enn dobla inntektene frå sal av Eika-produkt med ein auke på nær 1,2 mill. kr. Styret har som mål at banken ved ei endå sterkare satsing på god og menneskeorientert rådgjeving til private og bedrifter skal auka desse inntektene monaleg, og tilset difor nye medarbeidarar.

Etter bokførte netto tap og nedskrivningar på utlån med 2,7 mill. kr syner banken eit resultat før skatt for 2016 på 36,4 mill. kr, mot 23,4 mill. kr i 2015, ein auke på 13,0 mill. kr. I prosent av gjennomsnittleg rådveldekapital (GFK) utgjer resultat før skatt 0,90% i 2016 mot 0,61% i 2015.

Driftsresultat i % av gj.sn. rådveldekapital



Frå norske og internasjonale styresmakter er det stort fokus på å sikra trygge og solide bankar, og nye krav til kapitaldekning og likviditet er vedteke. Praktiseringa av dei skjerpa kapitalkrava er strengare i Noreg enn i andre land i EU, noko me opplever som ulike konkurransevilkår.

Rentenivået på bustadlån har dei siste åra vorte kraftig redusert. Dei utanlandske bankane med lågare krav til vekta eigenkapital fører an i rentekampen om bustadlån. Konkurransen om dei beste bustadlåna er framleis stor.

Banken sin kapital- og likviditetssituasjon er god. Etter tilførsel av resultatet i år har banken rein kjernekapital på 369 mill. kr, eller 17,21%. Netto ansvarleg kapital er 434 mill. kr, som med eit berekningsgrunnlag på 2.142 mill. kr utgjer ei samla kapitaldekning på 20,27%. Oppnådde kapitaldekningsprosentar ligg godt over minstemåla styresmaktene har sett, samt dei måla banken sjølv set som minimumsnivå. Ved årsskiftet rapporterer banken ein Liquidity Coverage Ratio (LCR) på 300%, langt over vedtekne minstekrav på 80%.

## Økonomien i landet vårt

Noreg var i 2016 inne i sitt andre år med unormal svak økonomisk vekst. Dei siste prognosane frå Statistisk Sentralbyrå (SSB) peikar mot ein vekst i BNP for Fastlands-Noreg på 0,7 %-poeng, klart lågare enn dei 2 %-poenga ein meiner bør vera den normale veksten for norsk økonomi. For å halda veksten oppe og motverka dei negative verknadane av eit vedvarande fall i oljeinvesteringane, førte styresmaktene i 2016 ein ekspansiv finanspolitikk samstundes som Noregs Bank reduserte foliorenta frå 0,75% til 0,50%. Frå styresmaktene si side er det varsle ein ekspansiv finanspolitikk også i 2017.

Kronekursen i 2016 låg i gjennomsnitt på eit rekordsvakt nivå, om lag 2 %-poeng svakare enn i 2015. Sjølv om lønnsoppgjerset vart det mest moderate i manns minne med ein pårekna lønnsvekst på 2,0-2,5%, vart prisveksten for året totalt så høg som 3,6%, godt hjelpt av den svake kronekursen. Gjennom året henta kronekursen seg inn att, noko som førte til lågare prisvekst mot slutten av året. Fallet i reallønna på 1,4% er den sterkeste nedgangen me har sett i moderne tid.

Den låge lønnsveksten i 2016 må sjåast i samanheng med den relativt høge arbeidsløysa i kongeriket, saman med dei vedvarande utfordringane oljeindustrien slit med. Arbeidsløysa ved utgangen av året er i underkant av 5%.

Trass i svak økonomisk vekst og nedgang i kjøpekrafta for folk flest, auka bustadprisane med 8,3% for året totalt, målt ved «Eiendom Norge» sin nasjonale bustadprisindeks. Dei regionale skilnadane var store med ein nedgang på 5,8% i Stavanger, og ein auke på 15,1% i hovudstaden.

Kredittevksen til norske långjevarar var 4,8% de siste 12 månadane til november. Dei ikkje-finansielle føretaka hadde ein vekst på 2,6% i same periode, medan hushalda si gjeld auka med 6,1%. Hushalda sin gjeldsgrad er no rekordhøg.

Mot slutten av året vedtok Finansdepartementet å heve den motsykiske kapitalbufferen frå dagens 1,5%, til 2,0% gjeldande frå 2018. I tillegg er det innført eit strengare krav til rein kjernekapital under det såkalla pilar 2 kravet i kapitaldekningsreglane.

Talet på konkursar auka med 13,5% frå 3. kvartal 2015 til same kvartal i 2016. Oslo Børs enda opp 12,1% inklusive utbytte, frå slutten av 2015 til siste handledag i 2016.

Utsiktene for 2017 er prega av moderat optimisme i dei fleste norske prognosemiljøa. Ein ser føre seg at den økonomiske veksten vil auka noko trass vedvarande svak utvikling i oljenæringa, medan arbeidsløysa vil halda seg om lag på dagens nivå. Ein meiner at pris- og lønnsveksten vil halda seg moderat. Kredittevksen vil mest truleg halda fram med å vera høg i hushaldsektoren, takka vera framleis vekst i bustadprisane i dei fleste delane av landet.

Norsk økonomi blir stadig meir sårbar for eit alvorleg tilbakeslag i bustadmarknaden. Finanstilsynet åtvarar om økt risiko jo høgare bustadprisane og nybyggingsaktiviteten blir. For å dempe bustadprisveksten stramma Finanstilsynet inn «boliglånsforskriften» hausten 2016, blant anna med særskilte krav til eigenkapital ved kjøp av sekundærbustad i Oslo.

Etter vedtak i statsbudsjettet for 2017 vert finansnæringa pålagt ei ekstra skattebyrde. Ekstraskatten vert førebels utrekna som eit tillegg på 5 %-poeng på arbeidsgjevaravgifta, noko som vil auka Vekselbanken sine kostnader i 2017 med omlag 0,8 mill. kr. I tillegg til denne ekstra «arbeidsgjevaravgifta» får finansnæringa heller ikkje del i den generelle skatetreduksjonen på 1 %-poeng, noko som med årets resultat vil utgjere ein ekstraskatt for Vekselbanken på 0,4 mill. kr.

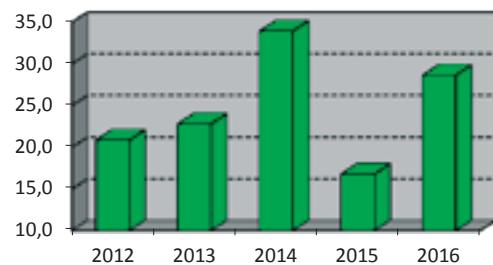
At skatteskjerpinga i størst grad vert lagd på arbeidskraft kan føra til ei skeivdeling mellom bankane. Det vil svekka dei små lokale distriktsbankane rundt om i heile Noreg, som satsar på å vera menneskeorienterte bankar med gode rådgjevarar og hjelp til lokalt næringsliv. Me meiner ordninga med skatting på arbeidskraft slår veldig skeivt og uheldig ut, og gjer det endå vanskelegare for lokalbankar som Vekselbanken å kunna ta del i samfunnsbygginga. Me vonar stortinget ved evaluering av ordninga vil endra dette, slik at lokalbankane i Noreg slepp å redusera satsinga på lokalt næringsliv og lokal bank- og finanskompentanse.

## Vekselbanken i 2016

### Årsoverskotet

Banken sitt årsresultat for 2016 syner ein god auke i forhold til 2015. Etter skattekostnad på 7,7 mill. kr er resultatet for rekneskapsåret 28,6 mill. kr ein auke frå 2015 på 11,8 mill. kr.

**Utvikling i årsresultat**



Etter tilbakeføring av tidlegare års nedskrivning på realiserte obligasjonstap og nedskrivning av verdien på anleggsaksjar, er det samla ført verdijusteringer av finansielle eignelutar tilgjengeleg for sal med verdiendring over eigenkapitalen med 1,9 mill. kr. Etter desse justeringane vert totalresultatet 26,7 mill. kr i 2016 mot 22,0 mill. kr i 2015.

Styret rår til at overskotet vert nytta slik:

Utbytte (kr 4,75 pr. aksje)	kr 9.025.000
Overført annan eigenkapital	<u>kr 17.716.886</u>
Sum overføring og disposisjonar	<u>kr 26.741.886</u>

Utbytte på kr 4,75 pr. aksje gjev eit utdelingsforhold mot årsresultatet på 31,5% og 33,7% i forhold til totalresultatet, og gjev ein «dividend/yield-faktor» på 4,05% rekna mot børskurs på 117,50 ved utgangen av året. Føreslege utbytte er i samsvar med guidinga i årsrekneskapen for 2015, med eit utdelingsforhold på minimum 30% av totalresultatet. Ved normal årleg vekst framover og normale inntekter frå bankdrifta, vil utdelingsforholdet kunna halda seg på dette nivået med minimum 30% av totalresultatet utan reduksjon i banken sitt kapitalnivå.

Styret stadfestar at grunnlaget for vidare drift er til stades, og rekneskapen er gjort opp under denne føresetnaden. Etter styret si meinung gjev årsrekneskapen og årsmeldinga rett oversikt over gjelda og eignelutane til banken, den finansielle stillinga og resultatet.

## **Netto renteinntekter**

Ved utgangen av 2016 aukar netto rente- og kredittprovisjonsinntekter med 4,9 mill. kr til 74,8 mill. kr, mot 69,9 mill. kr i 2015. Rentenettoen i 2016 er 1,86% av GFK, ein auke frå 1,83% i 2015.

## **Netto provisjonsinntekter**

Netto provisjonsinntekter er i 2016 auka med om lag 1,0 mill. kr til 6,5 mill. kr, eller 0,16% av gjennomsnittleg rådveldekapital, noko som er monaleg mindre enn andre bankar ein kan samanlikna seg med. Ved auka sal av bustadlån via EBK, forsikringsprodukt, fondssparing og kredittkort vil netto provisjonsinntekter auka i åra som kjem.

## **Inntekter frå verdipapir og derivat**

Banken sin portefølje av obligasjonar og anleggsaksjar er etter IFRS klassifisert som "tilgjengeleg for sal, med verdiregulering over eigenkapitalen". Dette medfører at realisert vinst og tap på desse plasseringane vert ført i resultatrekneskapen, medan urealiserte verdiendringar vert ført direkte mot banken sin eigenkapital under posten "andre inntekter og kostnader".

På obligasjonar har banken i år bokført realisert tap med samla 0,8 mill. kr, mot 9,5 mill. kr i fjor. Tidlegare bokførte nedskrivningar på obligasjonar som no er realisert med tap er tilbakeført, og fører til inntektsføring av verdiendring på obligasjonar over eigenkapitalen i år med 1,1 mill. kr.

Banken sin likviditetsportefølje i obligasjonar har ein marknadsverdi ved årsskiftet på 246 mill. kr, ein reduksjon av porteføljen på 62 mill. kr i år. Sjå elles note 21 og 22.

Banken har ikkje lenger handelsportefølje i enkeltaksjar av noko omfang. Ved årsskiftet var netto bokført verdi på aksjar og eigenkapitalbevis 2,4 mill. kr, mot 1,8 mill. kr i 2015.

Porteføljen av aksjefond er auka til 10,3 mill. kr, mot 8,6 mill. kr i 2015. Banken har i løpet av

året seld dei kortsiktige plasseringane ein hadde i rentefond. På aksjar, eigenkapitalbevis og aksje- og rentefond har banken i år samla inntektsført netto utbytte, realisert vinst og verdiendringar med 7,4 mill. kr, mot 1,1 mill. kr i fjor. Av inntektsføringa i år skriv 3,4 mill. kr seg frå utbytte ved sal av vår eigardel i Visa Europe til Visa Inc. Eventuelle framtidige inntekter frå denne transaksjonen er ikkje inntektsført, då berekning av slik eventuell framtidig utdeling framleis er usikker, og verdien av den eventuelle utdelinga vert rekna som ikkje vesentleg.

Etter nedskriving av vår eigardel i Silver pensjonsforsikring AS med 3,1 mill. kr over utvida resultat i år, er porteføljen av anleggsaksjar bokført til verkeleg verdi ved årsskiftet på 44,8 mill. kr. Etter balansedagen har det kome nye opplysningar om at Silver Pensjonsforsikring AS er sett under offentleg administrasjon, noko som kan føra til at heile aksjekapitalen i selskapet må sjåast som tapt. Eventuell ytterlegare nedskriving på denne investeringa vil verta vurdert i 1. kvartal 2017.

Sjå elles note 23 til rekneskapen.

## **Driftskostnader**

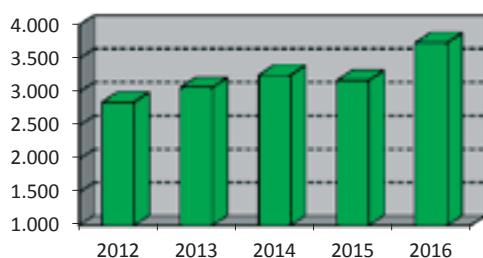
Samla driftskostnader syner ein auke i 2016 på 2,0 mill. kr, til 49,1 mill. kr. Kostnadsauken er 2,5 mill. kr mindre enn budsjettet for 2016. I prosent av gjennomsnittleg rådveldekapital er ordinære driftskostnader i 2016 1,22% mot 1,23% i 2015, noko som er tilfredsstillande samanlikna med andre banker på vår storleik.

## **Utlån**

Bedriftskundar vert klassifiserte etter inntening, eigenkapital og verdi av deponert trygd. Privatkundar vert klassifiserte etter inntening og verdi på deponert trygd. Retningslinjer for kredittgjeving krev at risiko skal prisast. Låg risiko vert prisa lågare enn høg risiko.

Den skjerpa konkuransesituasjonen i utlånsmarknaden ramma banken i 2015 og førte til negativ utlånsvekst. Etter å ha justert rentevilkåra betre til marknadsprisen, har trenden snudd. Ved årsskiftet er brutto utlån til kundar på eiga bok 3.736 mill. kr, ein auke på 561 mill. kr i løpet av året. Banken har i tillegg auka netto utlånsportefølje i Eika Boligkreditt AS (EBK) med 35 mill. kr i 2016. Dette gjev oss ein utlånsvekst i 2016 på nærmere 600 mill. kr, eller 17,5%. Utlånsporteføljen formidla gjennom EBK er samla sett 278 mill. kr, eller 7,4% av banken sine eigne utlån, noko som er lite samanlikna med andre bankar. Dette gjev Vekselbanken godt høve framover til vekst utan å måtta handla finansiering i marknaden.

#### Utlånsutviklinga



Totalt fordeler brutto utlån seg med om lag 80% på privatkundemarknaden og 20% på bedriftskundemarknaden. Sjå elles note 6 og 7.

#### Nedskrivningar på utlån

Banken kostnadsfører netto nedskrivningar for tap i 2016 med 2,7 mill. kr, mot 0,1 mill. kr i 2015. Konstaterte tap som det tidlegare er gjort avsetjingar for utgjer 2,3 mill. kr i 2016, mot 1,0 mill. kr i 2015.

Summen av misleghaldne og netto tapsutsette engasjement i prosent av brutto utlån har vorte redusert frå 1,72% i 2015 til 1,04% i 2016. Styret føler seg trygg på at nedskrivningane som er føreteke på utlån er tilstrekkelege, ut frå den risiko som ligg i engasjementa. Banken har ikkje engasjement innanfor petroleumsrelaterte næringer, og banken sine

privatkundar er så langt lite råka av innskrenkingar i slike næringer. Samla individuelle nedskrivningar på utlån utgjer 0,79% av brutto utlån, i tillegg utgjer gruppevis nedskrivningar 0,52%.

Nedskriving for tap vert vurdert når eit engasjement er misleghalde i 30 dagar ved manglende innbetaling, eller når kunden sin økonomiske situasjon tilseier at tap kan pårekna. Banken arbeider kontinuerleg med å unngå tap på utlån. Banken har gjennom året medverka til nyinvesteringar og auka aktivitet i bygda ved tildeling av nye lån, noko som kan føra til nye tap på utlån. For vidare spesifikasjon av tap på utlån og garantiar og banken sine tapsnedskrivningar viser me til note 8 og 9.

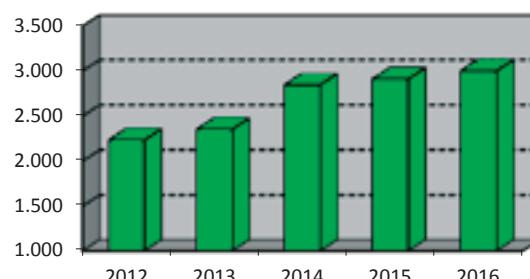
#### Garantiar

Banken har ved årsskiftet eit samla garantiansvar overfor kundar på 97,9 mill. kr. Vidare stiller banken garanti overfor Eika Boligkreditt AS på 9,3 mill. kr i samsvar med standardavtale for eigarbanksane i Eika Boligkreditt AS. Garantiar fordelt etter garantitype er spesifisert under note 31.

#### Innskot

Sjølv med det låge rentenivået på innskot som er etablert, opplever banken vekst i innskot frå kundar. Veksten siste året har vore 90 mill. kr, eller 3,1%.

#### Innskotsutviklinga



Ved utgangen av 2016 har banken ei innskotsdekning (innskot i prosent av brutto utlån) på 80,3%, mot 91,7% på same tid i fjar.

Ved større del av utlånsveksten via EBK vil innskotsprosenten auka framover.

Av samla innskot på 3 mrd. kr har berre eit fåtal kundar saldo over 10 mill. kr, og av samla innskot er innskottssaldo på kundar med innskot større enn 2 mill. kr (Bankenes Sikringsfond si garantigrense) 606 mill. kr, eller berre om lag 20,2%. Dette syner at banken har god spreiing på innskotsmassen, og er lite utsett for plutselige likviditetsfall. Sjølv med eit så lågt rentenivå som me har i dag, er me glade for at innskotskundane har slutta opp om banken, og me ser fram til vidare framgang i 2017. Sjå elles note 27.

### Likviditet

Banken sin likviditet er god.

Den store veksten i 2016 på utlån har ført til at banken har mått henta inn pengar i marknaden, og har i løpet av året auka den mellomlange finansieringa med netto 400 mill. kr. Framtidige forfall er godt spreidd dei neste 3 – 4 åra, og me oppnår gode prisar ved innhenting av slik kapital. Som medeigar i Eika Gruppen har banken tilgang på konkurransedyktig bustadfinansiering med både flytande og fast rente gjennom Eika Boligkredit AS. Banken har høve til å kanalisere framtidig utlånsvekst gjennom denne kanalen, og har såleis eit godt alternativ til ekstern finansiering.

Styresmaktene har innført eit minstekrav på 80% for indikatoren Liquidity Coverage Ratio (LCR) frå 31.12.16, stigande til minimum 100% pr. 01.01.2018. Vekselbanken er godt på veg til å tilpassa seg desse krava, og rapporterer LCR ved årsskiftet på 300%. Desse nye krava frå styresmaktene fører til at banken sin likviditet må plasserast i meir sikre og dermed dårlegare betalte papir framover.

### Eigenkapitalen

Resultatet for rekneskapsåret styrker bokført eigenkapital med 28,6 mill. kr til 380,7 mill. kr.

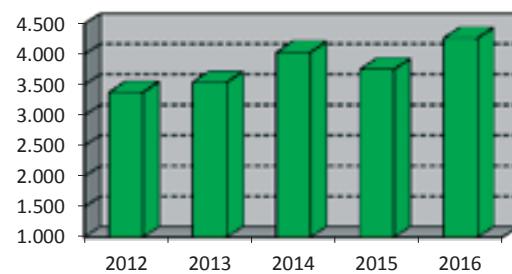
Etter tilførsel av resultatet i år har banken rein kjernekapital på 369 mill. kr, eller 17,21%.

Netto ansvarleg kapital er 434 mill. kr, som med eit berekningsgrunnlag på 2.142 mill. kr utgjer ei samla kapitaldekning på 20,27%. Oppnådde kapitaldekningsprosentar ligg godt over minstemåla styresmaktene set, samt dei måla banken sjølv har sett som minimumsnivå. Banken sin uvekta kjernekapitalandel "Leverage Ratio" etter overgangsreglane er 8,71%. CRD IV/CRR inneholder førebels ikkje krav til nivå på uvekta kjernekapitalandel. Sjå elles note 4.

### Rådveldekapitalen

Etter den gode veksten i utlån i løpet av 2016 er samla rådveldekapital ved utgangen av året 4.264 mill. kr, ein auke i år på 513 mill. kr eller 13,7%

Utvikling i rådveldekapital



Sjølv om den økonomiske situasjonen framover er uviss held aktiviteten i Voss og omland seg stadig oppe på eit høgt nivå. Banken har difor ingen konkrete planar om aktivt å tilby tenester utanfor vårt naturlege marknadsområde. Me held fram satsinga vår på å vera ein menneskeorientert bank, slik at kundar som ynskjer det, lett skal ha tilgang til ein av våre rådgjevarar for råd og rettleiing, samt utføring av alle banktenester.

Gjennom vårt eigarskap i Eika Gruppen, satsar banken saman med dei 72 andre lokalbankane i gruppa stort på den digitale utviklinga. Mobilbanken vår er blant dei beste i marknaden med gode løysingar for enkel betaling og lettfatteleg informasjon. Det vert lagt ned monalege ressursar i dialog med

kundar og ekspertar på å få fram gode kundevenlege løysingar. Dei elektroniske betalingsløysingane våre er enkle og rasjonelle, og største delen av betalingane gjennom banken vår vert no utført av kundane sjølv.

## Eika Gruppen – finanskonserten som styrker lokalbanken

Vekselbanken er aksjonær i Eika Gruppen AS og ein av 73 lokalbankar i Eika Alliansen. Eika Gruppen sitt strategiske fundament er å styrkja lokalbankane. Bankane i Eika Gruppen utgjer ei av dei største finansgrupperingane i Noreg, med ein samla rådveldekapital (inklusiv Eika Boligkreditt) på 360 mrd. kr og om lag 1 million kundar.

Lokalbankane, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt utgjer Eika Alliansen. Lokalbankane i Eika Alliansen har ein sterkt, lokal posisjon med sin nærleik til kundane, og har bidrige til økonomisk utvikling og tryggleik for privatkundar og lokalt næringsliv i norske lokalsamfunn i snart 200 år. Dei lokale bankane i Eika Alliansen har fullt sjølvstende og styrer sjølv sin eigen strategi og si lokale merkevare. Lokalbankane sitt viktigaste konkurransefortrinn er nærleik og personleg engasjement for kundane, samt inngående kunnskap om lokalsamfunnet. Lokalbankane i Eika Alliansen er dermed unike og viktige økonomiske bidragsytarar til vekst og utvikling for både privatpersonar og norsk samfunns- og næringsliv. Dei er i fyrste rekke gjennom sitt engasjement for lokalsamfunnet og som tilbydar av økonomisk rådgjeving, kreditt- og finansprodukt tilpassa lokalt næringsliv og folk flest. Lokalbankane i Eika Alliansen har blant landets mest tilfredse kundar både i person- og bedriftsmarknaden. Med 190 bankkontor i 120 kommunar representerer lokalbankane ein viktig aktør i norsk finansnæring og medverkar til verdiskaping i mange norske lokalsamfunn.

Eika Gruppen utgjer finanskonserten i Eika Alliansen og har som visjon «Vi styrker

lokalbanken». Konsernet si kjerneverksemr er tenesteleveransar til lokalbankane og kundane deira. Eika Gruppen utviklar og leverer tenester som støtter opp under stabil og effektiv bankdrift, saman med løysingar og kompetanse som skal sikra vidare vekst og utvikling i bankane, lokalsamfunna og ikkje minst for kundane. Dette betyr at Eika Gruppen konkret leverer komplett plattform for bankinfrastruktur inkludert IT, betalingsformidling og digitale tenester som nett- og mobilbank. Eika Gruppen har eit profesjonalisert prosjekt- og utviklingsmiljø som investerer store ressursar i utvikling av nye digitale løysingar for lokalbankane.

Produktselskapa i Eika Gruppen; Eika Forsikring, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling - leverer eit breitt spekter av finansielle produkt, kommersielle løysingar og kompetansehevande konsept. Ut over desse leveransane gjev Eika Gruppen alliansebankane tilgang til kompetanseutvikling gjennom Eika Skolen, verksemderstyring med Eika ViS, økonomi og rekneskapstenester med Eika Økonomiservice og depottenester med Eika Depotservice. I tillegg til desse fellesstenestene arbeider Eika Gruppen for medlemsbankane innan område som kommunikasjon, marknad og merkevare saman med næringspolitikk for å ivareta bankane sine næringspolitiske interesser gjennom dialog med relevante styresmakter. Dei samla leveransane frå Eika Gruppen sikrar lokalbankane si konkurransekraft, slik at dei kan byggja vidare på sin sterke lokale posisjon i eige marknadsområde.

Eika Boligkreditt (EBK) er ein del av Eika Alliansen, og er direkte eigd av 72 lokalbankar og OBOS. Selskapet sitt hovudføremål er å sikra lokalbankane tilgang til langsiktig og konkuransedyktig finansiering. Selskapet har ein rådveldekapital på om lag 96 milliardar, og er med sin tilgang til den norske og internasjonale marknaden for "Obligasjonar med Fortrinnsrett" (OMF) ei viktig

finansieringskjelde for alliansebankane sin bustadlånsportefølje.

## Eigartilhøve

### Endringar i lovgjevinga for finansføretak

Styresmaktene vedtok ny «Lov om finansforetak og finanskonsern», gjeldande frå 01.01.16. Den nye lova moderniserer styringssistema i finansføretak ved å ta vekk representantskapet og kontrollnemnda. Den nye lova byggjer i store trekk på allmennaksjelova, og gjev styret meir makt men også større ansvar, og gjev generalforsamlinga ansvar for å velja styret. Finansføretaka hadde 2016 på seg til å gjera naudsynte endringar i vedtekter og styringssystem. Vedtekter for banken tilpassa ny lov vart vedteke på generalforsamlinga i 2016, og tek til å gjelda frå 01.01.17.

### Vedtekten

Banken sine vedtekter § 2-2, 3. ledd har følgjande reglar om maksimum eigarandel:

«Ingen kan eiga meir enn 10% av aksjekapitalen i banken».

I tillegg har banken sine vedtekter §3-6 følgjande reglar om røysterett:

«På generalforsamlinga kan ingen røysta for meir enn ein tidel av alle aksjar med røysterett eller gje fleire røyster enn ein femdel av dei røystene som er representerte på generalforsamlinga. Likt med aksjeeigarane sine eigne aksjar skal ein rekna aksjar som er eigde av personar, selskap eller andre som står i eit slikt forhold til aksjeeigaren som nemnt i finansføretakslova § 6-5.

I tillegg er røysteretten i generalforsamlinga avgrensa slik:

- 1 - 200 aksjar gjev 1 røyst
- 201 - 400 aksjar gjev 2 røyster
- 401 - 800 aksjar gjev 3 røyster
- 801 - 2.000 aksjar gjev 4 røyster

Fleire enn 2.000 aksjar gjev 5 røyster som er det høgste røystetal nokon kan ha.”

Styret i banken held fast på strategien om at banken skal halda fram som ein sjølvstendig bank med spreidd eigarskap og sterkt lokal forankring i tråd med tradisjonen i meir enn 118 år.

## Risikostyring

Styret har etablert tilfredsstillende tiltak for risikostyring og fastsett rammer for risikoeksponering. Vedteken risikoprofil er moderat.

### Finansiell risiko

Styret har vedteke ein låg risikoprofil for banken sin finansielle risiko. Hovudtype av finansiell risiko ligg i ei renteendring på banken sin obligasjonsportefølje og vesentleg kursnedgang på Oslo Børs. Endringar på verdien av samla renteberande plasseringar må haldast innanfor to prosent av samla portefølje ved ei endring på ein prosent i det generelle rentenivået. Alle verdipapirplasseringar vert rapporterte og gjennomgått på styremøta.

### Kreditrisiko

Risikoene for tap på utlån og garantiar vert vurdert som moderat. Overvakkinga skjer regelmessig ved gjennomgang av misleghald, overtrekk, økonomioppfølging av kundane, og utvikling av verdien på banken si trygd. Næringslivsengasjement vert systematisk risikoklassifisert etter mottak av reknaskap. Banken nyttar ein modell der hovudvekta vert lagt på kunden sin reknaskap, eigenkapital og verdi av deponert trygd. Privatengasjement vert vurdert etter gjeldsgrad i høve til samla inntekt og verdi av deponert trygd.

### Likviditetsrisiko

Banken sin likviditetsrisiko er låg. Ved årsskiftet utgjer innskota 80,3% av brutto utlån. Banken har ikkje fast rente som standardvilkår korkje på innskot eller utlån, men innførte i 2015 ein

ny innskotstype med oppseilingstid på minimum 31 dagar for å stetta kravet til meir langsiktig likviditet. Banken sine verdipapirplasseringar er i det alt vesentlege vurdert som likvide og lett omsettelege.

### Valutarisiko

Valutarisikoen til banken er for det meste knytt til verdiendringar på banken si kontantbeholdning av valuta. Den gjennomsnittlege beholdninga gjennom året utgjer om lag 2,0 mill. kr.

## Føretaksstyring

Voss Veksel- og Landmandsbank ASA sitt formål går klart fram i banken sine **vedtekter**. Banken kan innanfor ramma av den lovgjeving som gjeld til kvar tid, utføra alle forretningar og tenester som det er vanleg eller naturleg at bankar utfører. Banken sitt mål er å fortsetja å vera ein sjølvstendig, frittståande og velsedd forretningsbank med hovudsete på Voss. Når det gjeld vedtektenes sine reglar om største eigarpost og stemmerettsreglar viser me til note 30.

Dei sentrale organa i Voss Veksel- og Landmandsbank ASA er generalforsamlinga, styret og risiko- og revisjonsutvalet.

Gjennom **Generalforsamlinga** utøver aksjeeigarane den øvste myndigheita i banken. Generalforsamlinga fastset banken sin årsrekneskap, herunder utdeling av utbytte. Generalforsamlinga vel 4 medlemer til banken sitt styre, saman med 2 varamedlemer. Generalforsamlinga vel 3 medlemer og 1 varamedlem til ei valnemnd som skal førebu valet av medlemer til banken sitt styre. Generalforsamlinga vedtek retningslinjer for valnemnda, fastset godtgjersle til banken sine tillitsvalde og revisor og vel revisor eller revisjonsfirma. Vidare skal generalforsamlinga handsama andre saker som etter lov eller vedtekter høyrer inn under denne.

**Styret** er på 5 medlemer der 4 er vald av generalforsamlinga og 1 er vald av og blant dei tilsette i banken. For styremedlemer vald av generalforsamlinga skal det veljast 2 varamedlemer med møterett i styret, og for dei tilsette sin representant vert det av og blant dei tilsette vald 1 varamedlem med møterett. Styremedlemer vert valde for 2 år, og varamedlemer for 1 år. Eit styremedlem kan som hovudregel ikkje attveljast etter 12 års samla tenestetid.

Styret skal syta for forsvarleg organisering av føretaket, sjå til at organisering av verksemda og etablering av forsvarlege styrings- og kontrollsistem vert etterlevd, og elles fylgja dei til ei kvar tid gjeldande lover, reglar og retningslinjer. Styret har vedteke at banken skal ha ein moderat risikoprofil. Instruks for styrearbeidet er vedteke, likeeins årleg strategidokument med måltal, overordna policydokument for verksemdstyring, kredittmarknads- og likviditetsrisiko saman med policydokument for operasjonell risiko, som dei mest sentrale styringsdokumenta.

Styret tilset administrerande direktør, og fastset denne si godtgjersle/løn.

Styremedlemene er uavhengige i høve til banken si leiing, og storleiken på deira engasjement er ikkje vesentleg for banken. Styret får ikkje godtgjersle utover godkjend honorar. Honorara er ikkje resultatavhengig. Banken har ikkje noko opsjonsordning.

Styret er banken sitt kombinerte **risiko- og revisjonsutval**. Dette utvalet skal klargjera og utdjupa sitt ansvar for rekneskapsrapportering, revisjon, internkontroll og den samla risikostyringa i banken.

Ny finansføretakslov set krav til at banken skal ha ein eigen **risiko- og compliance**-funksjon, som ikkje skal delta i risikotaking i banken, vera uavhengig av banken sin administrasjon og rapportera direkte til banken sitt styre.

Vekselbanken har saman med Indre Sogn Sparebank, Aurland Sparebank og Vik Sparebank inngått avtale om å dela ein slik ressurs. Felles Risiko- og Compliance Manager for desse fira bankane vart tilsett hausten 2016.

**Revisor** skal fylgja dei instruksane og pålegga som generalforsamlinga måtte gje, for så vidt dei ikkje strir mot føresegner gjeve i lov eller i samsvar med lov eller mot vedtektena i banken eller god revisjonsskikk. Revisor gjev sine merknader og meldingar gjennom styret til generalforsamlinga. Revisor har årleg gjennomgang med styret og risiko- og revisjonsutvalet om banken sitt interne kontrollarbeid, og deltek i kvartalsvise møter med risiko- og revisjonsutvalet.

**Banksjefen** (administrerande direktør) har den daglege leiinga av bankverksemda i samsvar med lovgjeving, vedtekter og dei retningslinjer og pålegg som styret gjev. Han har fullmakt til å avgjera alle vanlege bankforretningar etter retningslinjer som styret dreg opp. Han skal førebu alle styresaker og pliktar å retta seg etter dei vedtak styret har gjort, og konferera med styret i viktige saker. Instruks for banksjef vert fastsett av styret.

## Eigenkapital

Banken skal ha ein eigenkapital som er tilpassa mål, strategi og risikoprofil. For å kunna auka eigenkapitalen i takt med generell auke i verksemda, vil det vera naudsynt å nytta fleire kjelder. Eigenkapitalen skal styrkjast ved kapitalopplegg over drifta. Gjennom ein tilfredsstillande utbyttepolitikk skal tilhøva leggjast til rette for å auka eigenkapitalen gjennom nyteikningar. Opptak av ansvarleg lånekapital kan vera ei supplerande kjelde. Transaksjonar med tillitsvalde, tilsette og deira nærstående, vert ført via børs eller til siste kjende børskurs. Styret får melding om desse transaksjonane. Styret har fram til generalforsamling i 2017 fullmakt til å kjøpa inntil 1% av eigne utstedte aksjar i banken.

## Etikk

Banken har utarbeidd detaljerte etiske retningslinjer. Høg etisk standard er vurdert som viktig for banken sitt omdømme.

## Informasjon og kommunikasjon

På banken si internettseite vert det publisert finansiell informasjon som finanskalender, kvartals- og årsrekneskap og annan relevant informasjon til aksjonærar, kundar og andre interesserte.

## Kundelokala

Banken har hovudkontor i Vangsgata. Lokalet er moderne og vel tilpassa for å ta hand om kundeekspedering og rådgjeving. I 2016 har banken auka antal kontor i fyrste høgda for å betra tilhøva for rådgjevarfunksjon. Tilkomsten til banken er god med si plassering på torget i sentrum. Korttidsparkeringa bakom bankbygget har letta tilkomsten for kundane våre, då omlegginga har ført til større sirkulering av tilgjengelege plassar.

Med Banksmidja, opphavleg ei smidje og i siste runde galleri, har Vekselbanken eit areal som vil gjera det mogeleg å kunne utvida tenestilbodet til kundane. Planar for ombygging av lokalet er førebels lagt på is, og bygget er inntil vidare utleigd.

## Pensjonsordninga

Alle tilsette i banken har ei innskotsbasert pensjonsordning med maksimale satsar.

Banken si pensjonsordning vert handsama i samsvar med Norsk Regnskapsstandard for Pensjonskostnader, og løpende premie vert kostnadsført.

Dei tilsette er med i Fellesordningen for Avtalefestet Pensjon. Rekneskapsmessig vert denne AFP-ordninga handsama som ei innskotsbasert ordning, med løpende kostnadsføring av betalt premie.

Pensjonsordninga i banken stettar krava i lov om obligatorisk tenestepensjon. Sjå note 28.

## Samfunnsansvar

### Menneskerettar

Vekselbanken støttar og respekterer vern om internasjonalt godkjende menneskerettar, og ser til at verksemda vår ikkje medverkar til brot på desse. Vår styrande dokumentasjon for utøving av samfunnsansvar syner til behovet for å respektere desse grunnleggjande rettane. Dette gjeld våre etiske retningslinjer, retningslinjer for etiske investeringar og stadfesting av våre leverandørar sitt samfunnsansvar.

### Bidrag til samfunnet

Vekselbanken støttar frivillige lag, ideelle organisasjonar, kultur og andre samfunnsnyttige føremål i lokalsamfunnet med monalege beløp. I 2016 utgjer denne støtta knapt 2,0 mill. kr. Felles for støtta er at me prioriterer aktivitetar som kan glede mange, som har verdi over tid, som skapar aktivitet og som inneber ein frivillig innsats.

## Arbeidstakarrettar og sosiale tilhøve

### Personellet

Ved utgangen av 2016 hadde banken 20 tilsette på heiltid og 2 på deltid. Banken har 21,2 årsverk. Samla lønsutgifter i 2016 utgjorde 14,7 mill. kr. Sjå note 17.

### Kompetanseutvikling

Vekselbanken ser på utdanning som ei investering, og har ein kompetanseutviklingsplan som inneber at det vert stilt naudsynte ressursar til disposisjon i form av økonomiske midlar og banken sin kompetanse. Tilsette vert stimulert og motivert til å vidareutvikle seg i sitt arbeid gjennom bl.a. utdanning.

Banken har 13 autoriserte finansielle rådgjevarar. Av desse er 8 i tillegg sertifisert for

å selja forsikring. Banken har som mål at flest mogleg av våre kunderådgjevarar skal kunna handsama kunden sin trong for både utlån, forsikring og sparing. Dette meiner me er i kunden si interesse, samtidig som det vil vera motiverande for dei tilsette si faglege utvikling og deira høve til å yta kundane endå betre service. For å satsa vidare på å vera ein menneskeorientert bank med personleg rådgjeving til kundane våre satsar banken vidare og tilset ny rådgjevar i løpet av 2017.

### Likestilling og livsfasepolitikk

Vekselbanken legg vekt på å gje kvinner og menn dei same moglegheten for fagleg og personleg utvikling, lønn og karriere-mogleheter. Ved utgangen av 2016 har banken 14 kvinner og 8 menn tilsett.

Kvart stillingstrinn i Vekselbanken har lik lønn uansett kjønn, og ein har ikkje ubegrunna lønnsforskjellar mellom kvinner og menn.

Vekselbanken legg vidare vekt på å ha gode ordningar for tilsette i ulike livsfasar i eit langt arbeidsliv i banken. Banken stimulerer og legg til rette for tilsette til å halda fram i fullt arbeid utover 62 år, for at me kan få nytta deira verfulle erfaring og kompetanse.

I 2016 valde ein av våre dyktige medarbeidarar å gå av med pensjon. Gjennomsnittleg pensjoneringsalder i 2016 var 62,5 år, og ingen i 2015. Ingen tilsette gjekk av med uførepensjon i 2016 eller 2015.

### Godtgjering

Vekselbanken praktiserer ikkje system for variabel godtgjering, og det er heller ikkje etablert ordningar for individuell bonus. Dette er eit bevisst val for å sikra at slike ordningar ikkje skal medverka til overdriven risikotaking, og for å sikra at ein oppnår og opprettheld ei robust kapitaldekning og langsiktig lønsemd. Styret i banken har for 2017 vedteke ei bonusordning for alle tilsette i banken som tek utgangspunkt i banken si felles måloppnåing.

## **Dialog og rettar**

Alle medarbeidarane unnateke øvste leiinga er omfatta av tariffavtaleverket innan finanssektoren. Vekselbanken erkjenner retten til å organisere seg og retten til å føra kollektive forhandlingar.

## **Helse, miljø og sikkerheit (HMS)**

HMS er viktige element i verksemda sin personalpolitikk, og me arbeider systematisk med å betre arbeidsmiljøet. Banksjef og ass. banksjef har gjennomført HMS kurs for leiarar.

Sjukefråværet i 2016 var på 4,2 %. Av det samla fråværet utgjer det eigenmeldte fråværet 0,62 %.

## **Klima og miljø**

### **Kundar og omdømme**

Vekselbanken tilbyr fond i den norske privatmarknaden med kriteria som sikrar det etiske grunnlaget i forvaltninga ved å avstå frå investeringar i selskap som medverkar til brot på menneskerettar, korruption, alvorleg klima- og miljøskade, produksjon av landminer, klasevåpen, atomvåpen og produksjon av tobakk.

Utøving av samfunnsansvar og høg etisk standard ligg til grunn for all utvikling av finansielle tenester i Vekselbanken.

### **Miljøutslepp**

Vekselbanken sin direkte klima- og miljøpåverknad er i hovudsak knytt til eigne klimagassutslepp og avfall frå kontorverksemda. Banken sin varebil som vert nytta til lokal køyring og andre småoppdrag vart i 2014 bytt ut med ny elektrisk bil. I våre retningslinjer heiter det at tenestereiser normalt skal føregå med offentleg transportmiddel. Gjennom ny standard PC plattform er det tilrettelagd for auka bruk av nettmøte, nettprat og deling av dokument. Dette reduserer trøngen for fysiske møte og reiseverksemrd.

Vekselbanken sin indirekte miljøpåverknad skjer gjennom å tilby miljøvenlege produkt og tenester, og ved å påverka kundar og leverandørar til å ta miljøvenlege val. Banken har også bidrige til finansiering av fleire minikraftverk og biovarmesentralar i vårt marknadsområde.

Vekselbanken tilbyr stadig fleire papirlause tenester som reduserer belastninga på miljøet. Gjennom at alle kundar med nettbank har BankID, mogleggjer dette fleire papirlause prosessar mellom kunden og banken. Det vert konkret jobba med å kunne tilby elektronisk signering av lånedokument, og ordninga med elektronisk tinglysing som vart teken i bruk i 2013 fungerer godt.

### **Klimautfordringar lokalt, kamp for ny veg og bane**

Under storflaumen hausten 2014 fekk me verkeleg sjå kva dei nye klimaendringane me står overfor kan føra med seg. Lokale og sentrale styresmakter har byrja arbeidet med nye flaumsonekart, noko som fører til endra vilkår for utbygging i eksisterande lågtliggjande område. Store investeringar må til framover for å løysa utfordringane me har, og me vonar dette arbeidet finn ei god løysing. Flaumsikring krev regulering av elveløp i nærområdet, noko som fører til store diskusjonar om kva som er beste løysinga framover. Me håper politikarane våre finn fram til gode løysingar som alle kan godta.

Klimaendringane me har opplevd fører til meir ekstremnedbør, og flaumane me har opplevd signaliserer at dette kan verta eit årleg fenomen me må leva med. Ein av konsekvensane har vore at strekningane både mot vest og aust har vore stengd på grunn av ras og rasfare altfor mange gonger. Som vi har peikt på før har Voss i fleire periodar på det nærmeste vore heilt avstengd frå resten av Noreg. Dette kan ein ikkje leva med lengre, og me voner stortinget våren 2017 endeleg vedtek utbygging av strekninga mellom Voss og Bergen

som byggjer på K5-konseptet fagfolka både i Jernbaneverket og Statens vegvesen går inn for.

### Kamp mot korruption

I Vekselbanken har me strenge tryggingstiltak for å avdekka og kjempa mot organisert kriminalitet, og enkeltindivid sine forsøk på økonomisk vinning gjennom kriminelle handlingar.

### Kvitvasking

Vekselbanken er underlagd styresmaktene sitt kvitvaskingsregelverk som skal bidra til å kjempa mot kvitvasking og terrorfinansiering. Blant anna er banken pålagd å utgreie alle mistenkelege transaksjonar, såkalla forsterka kundekontroll. Slike mistenkelege transaksjonar vert dagleg gjennomgått. Dersom vår mistanke til at transaksjonen kan vera del av kvitvasking, stamma frå ei kriminell handling eller prøve på skattesvik ikkje vert avkrefta, vert denne rapportert vidare til Økokrim. Det er utvikla eigen rutine for anti-kvitvasking i banken.

### Visjon og forretningside

Styret saman med alle tilsette i banken har gjennom 2016 arbeidd med konkretisering og styrking av banken sine viktigaste kundeløfte.

Vi held fast på vår visjon om å vera

**-ein god medspelar-**

Våre kjerneverdiar er å vera profesjonell på ein aktiv, servicevenleg og tillitsfull måte.

Forretningsideen vår er å levera konkurransedyktige finanzielle tenester til kundar i vårt marknadsområde, og vår strategi er å vera framtidsretta og offensiv, med sunn vekst forankra i sjølvstende.

### Ein god medspelar

I 2016, som tidlegare år, har banken støtta opp om det yrande lags- og organisasjonslivet i bygda vår. Mange idretts- og kulturanlegg er bygd og vedlikehalde med hjelp frå oss. Voss er ei god arrangørbygd, og anlegga vil koma heile bygda og tilreisande til gode i mange år framover.

Vekselbanken er og skal vera ein god medspelar for lags- og kulturlivet i bygda vår. Vår støtte og vårt engasjement strekkjer seg ikkje berre til dei store og prestisjetunge arrangementa. I løpet av året støttar me dagleg store og små hendingar. Som eksempel på aktivitetar banken gav si støtte til i 2016 kan nemnast: Jubileringsmarkeringa for Magnus Dagestad, Nordisk mesterskap i kroppsflyging og Vossa Jazz sin «SuperJazz», eit tilbod til menneske med nedsette funksjonsevner. Vidare har me vore med å støtta Vossakyrkjemessa og sommarkonsertane i Vangskyrkja, Songkoret D'kor og Voss utferdsdag. I samband med julegateopninga sponsa banken gratis kinoframsyning for born. Me har støtta Voss Bonde- og småbrukarlag, Voss Køyretøy Historisk Klubb, 17-mai nemndene på Bulken og på Voss og Vossestrand Røde Kors. Banken støttar årleg Osafestivalen, Fossegrimen og fleire idrottsslag.

Banken har tidlegare signalisert stønad til bygging av Vossababet. Sjølv om planane for anlegget har måtta endrast på grunn av endra byggekrav i flaumsona, står Vekselbanken sitt bidrag fast, og bygginga er endeleg kome i gang. Me håper dette prosjektet vil føra til god utvikling i bygda vår, både sportsleg og som ein turistmagnet. Styret i banken har tildelt Voss Bygdeboknemnd ein stønad på kr 100.000 årleg i 5 år. Dei starta i 2015 arbeidet med ei oppdatert gards- og ættesoge for den delen av bygda som tilhørde gamle Voss Kommune. Vekselbanken har sidan etableringa vore medlem og aksjonær i Destinasjon Voss AS. Vi er stolt medlem i Vossa Jazz-lauget, den største

sponsoren til Vossa Jazz. Også vårt samarbeid med Voss Kunstlag og Vossa Jazz med årleg kunststipend held fram. Banken har i tillegg gjennom året gjeve lysingsstønad til mange små og store hendingar i bygda.

Som ei vidareføring av stønaden vår til utbygging av Voss ski- og tursenter AS sitt anlegg i Herresåsen har banken inngått ein langsiktig sponsoravtale med stønad til vidare drift av anlegget. Anlegget i Herresåsen framstår som særslig attraktivt både som trenings- og konkurransearena. Me vonar anlegget vert godt utnytta framover, noko som vil trekka endå meir folk til bygda vår.

Utøvarar innan idrett og kultur er gode ambassadørar for Vossabygda og set Voss på kartet både nasjonalt og internasjonalt. Me gratulerer alle med gode prestasjoner og er stolte av at bygda fostrar så mange dyktige utøvarar. Me vonar støtta vår er med på å styrkja rekrutteringa.

Me vil og i denne samanheng hylla alle dei frivillige som stiller opp for både eigne og andre lag i bygda, og gjer at Voss er kjend som ei særslig god arrangørbygd. Utan denne frivillige innsatsen innan både idrett og kultur, hadde dei mange gode utøvarane ikkje klart å hevda seg så godt.

Festivalar, idrettsarrangement og andre aktivitetar som bygda vår har vorte så kjend for, trekker store mengder tilreisande til Voss. Dette nyt me alle godt av, og det har mykje å seia for det lokale næringslivet. Alle dei tilreisande fører til at me kan ha eit svært godt utval på butikkane både i sentrum og ute i bygdene. Me håper at dei lokale styresmaktene held fram med å støtta denne utviklinga, slik at Voss framleis vil vera ein god plass å bu både for lokalbefolkinga, men også for dei mange tilreisande som tykkjer Voss er ein kjempeflott plass å vera.

## Utsiktene for 2017

Aktiviteten i Voss og omland held seg stadig på eit høgt nivå. Reiselivet syner gode tal for 2016, og Voss har ein god posisjon som regionssenter for Indre Hordaland. Me kan vera stolte av at så mange utanbygds folk er interessert i å investera i fritidseigedom i bygda. Store fylkeskommunale og kommunale investeringar i nye skulebygg gjev godt med arbeid og høg aktivitet i bygda vår.

Omstillinga som styresmaktene seier me må gjennom frå oljerelatert til nye vekstkriftige næringar, nemner spesielt satsing på reiseliv som viktig framover. Her ligg mykje til rette for at Voss med vår unike plassering blant fjord og fjell, skal kunna ta del i denne utviklinga. Me ser at utgraving for ny skysstasjon har kome i gang, og vonar at endeleg finansiering av ny Hangursbane kjem på plass i løpet av året til beste for heile bygda.

Banken har gått inn i prosjektet som er på gang med modernisering av Handelslagskvartalet i Voss sentrum, og me voner at sal og innflytting i nye husvære her, vil styrkja og revitalisera sentrum til ein triveleg plass å vera.

For å sikra trygg og sikker veg og bane mellom Bergen og Voss, og for å stimulera til omstilling og framtidsretta investeringar, håper me at styresmaktene ved handsaming av ny NTP til våren vedtek den store satsinga på K5 dei har signalisert. Me håper stortinget også vil løyva midlar til vidare planlegging av strekninga mellom Stangehelle og Voss, slik at arbeidet med denne strekninga kan halda fram. At utbygginga skal skje ved hjelp av statleg plan lover godt. Det sparar samfunnet for mange og lange år med konfliktar mellom involverte kommunar for å verta samde om framtidige trasear. Felles planlegging og bygging av gode samferdselsprosjekt byggjer landet vårt, og vil bidra til vidare vekst, investeringar og optimisme i regionen vår. Denne felles utbygginga av både jernbane og veg utanfor

eksisterande trasear, er etter vårt syn ei kostnadseffektiv god satsing.

Me vonar at fylkesmann Lars Sponheim sine tankar om dobling av folketalet på Voss innan 2030 skal slå til. Med ei trygg og raskare reisestrekning til Bergen og med store områder ferdig planlagd for bustad- og næringsareal, vil Voss vera ein attraktiv plass for å kunna avlasta Bergensområdet med bustadbygging i rein og fri natur. Ny tilflytting vil gje stor auke i aktiviteten i nærområdet vårt. Vekselbanken er klar til å ta imot denne nye veksten både for eksisterande og nye kundar som treng finansiering og gode råd framover.

Styret meiner at banken med sine solide tal og ein stabil lokalmarknad, framleis er i stand til å levera tilfredsstillande resultat.

Dei positive utsiktene framover for Voss med von om snarleg utbygging av sikre og raske

kommunikasjonsløysingar mot Bergen og Oslo ved tru på K5-prosjektet, gjev oss von om vekst i åra som kjem. Folketalsveksten i banken sitt marknadsområde som politikarar og analyseselskap ser for seg ved denne utbygginga, vil føra til vekst i investeringar lokalt, noko banken er klar til å ta del i. Den utvida satsinga vår på sal av forsikrings- og spareprodukt byrjar å materialisera seg, og vil styrkja banken sine inntekter framover.

Banken kjenner ikkje til faktorar etter rekneskapsåret sin utgang som er viktig for vurderinga av banken si stilling.

### Avslutning

Styret nyttar høvet til å takka alle kundar og aksjonærar for godt og hyggeleg samarbeid i 2016. Styret takkar òg alle tillitsvalde for deira innsats for banken, og ikkje minst dei tilsette i banken for god innsats og godt samarbeid i 2016.

Voss, 27. februar 2017  
Styret i Voss Veksel- og Landmandsbank ASA

Stein Kvarekvål  
Styreleiar

Hildegunn Reime

Olav Seim

Ingrid Kløve-Graue

Johanna R. Sølvberg

Einar Larsen  
Banksjef

# NYKELTAL

	<b>2016</b>	<b>2015</b>
Utvikling siste 12 månader		
- Rådveldekapital	13,67 %	-7,01 %
- Utlån brutto eige bok	17,66 %	-2,34 %
- Utlån brutto inkl. EBK	17,53 %	-0,09 %
- Innskot	3,08 %	2,29 %
Kapitaldekning	20,27 %	21,31 %
Kjernekapital	18,19 %	19,11 %
Rein kjernekapital	17,21 %	17,85 %
Resultat før skatt i % av gj. snittleg rådveldekapital	0,90 %	0,61 %
Eigenkapitalrentabilitet før skatt	9,83 %	6,60 %
Eigenkapitalrentabilitet etter skatt	7,74 %	4,75 %
Kostnader i % av totale inntekter	0,56 %	0,67 %
Kostnader i % av totale inntekter ekskl. kursgev./-tap	0,56 %	0,58 %
Gjennomsnittleg rådveldekapital (mill. kr.)	4.026	3.829
Misleghaldne engasjement i % av brutto utlån	0,39 %	0,49 %
Tapsutsette engasjement i % av brutto utlån	1,04 %	1,72 %
Tal årsverk	21,2	21,2
<b>Aksje</b>		
Børskurs	117,50	120,00
Børsverdi (mill. kr)	223,25	228,00
Bokført eigenkapital pr. aksje	200,39	189,51
Resultat pr. aksje	15,07	8,84
Utbytte pr. aksje	4,75	3,50
Pris/Resultat pr. aksje	7,80	13,57
Pris/Bokført eigenkapital	0,59	0,63

# RESULTATREKNESKAP

<i>Alle tal i NOK 1 000</i>	Note	2016	2015
Renteinntekter og liknande inntekter	15	114.320	128.907
Rentekostnader og liknande kostnader	15	39.556	59.020
<b>Netto rente- og kreditprovisjonsinntekter</b>		<b>74.764</b>	<b>69.887</b>
Utbytte og andre inntekter av verdipapir med variabel avkastning		6.566	1.449
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktenester	16	10.251	9.165
Provisjonskostnader og kostnader ved banktenester		-3.717	-3.632
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og verdipapir som er omløpsmidlar	16	151	-6.541
Andre driftsinntekter		135	188
<b>Sum andre inntekter</b>		<b>13.386</b>	<b>629</b>
<b>Sum netto inntekter</b>		<b>88.150</b>	<b>70.516</b>
Personalkostnader	17	20.257	18.953
Administrasjonskostnader	17	17.229	16.741
Ordinære avskrivningar	25	6.987	6.977
Andre driftskostnader	18	4.587	4.424
<b>Sum kostnader</b>		<b>49.060</b>	<b>47.095</b>
<b>Resultat før tap</b>		<b>39.090</b>	<b>23.421</b>
Tap på utlån, garantiar m.v.	9	-2.704	-77
Vinst / tap /nedskriving på verdipapir som er anleggsmidlar		0	0
<b>Netto tap og nedskriving</b>		<b>-2.704</b>	<b>-77</b>
<b>Resultat før skatt</b>		<b>36.386</b>	<b>23.344</b>
Skatt på ordinært resultat	19	7.745	6.547
<b>Resultat for rekneskapsåret</b>		<b>28.641</b>	<b>16.797</b>
<b>Andre inntekter og kostnader</b>			
Finansielle eignelutar tilgjengeleg for sal	22	-1.470	7.257
Endring utsett skatt finansielle eignelutar tilgjengeleg for sal	19	-429	-1.991
<b>Andre inntekter og kostnader</b>		<b>-1.899</b>	<b>5.266</b>
<b>Totalresultat</b>		<b>26.742</b>	<b>22.063</b>

# BALANSE

*Alle tal i NOK 1 000*

<i>Alle tal i NOK 1 000</i>	<i>Note</i>	<b>31.12.16</b>	<b>31.12.15</b>
<b>EIGNELUTAR</b>			
Kontantar og fordringar på sentralbankar		77.117	76.637
Utlån til og fordringar på kreditinstitusjonar		147.842	93.817
Utlån til og fordringar på kundar	6, 7	3.736.244	3.175.506
- Nedskrivningar på individuelle utlån	8, 9	-29.716	-29.787
- Nedskrivningar på grupper av utlån	8, 9	<u>-19.476</u>	<u>-19.076</u>
Netto utlån og fordringar på kundar		3.687.052	3.126.643
Sertifikat, obligasjonar og andre renteberande			
verdipapir med fast avkastning	22	246.372	307.966
Aksjar, andelar og andre verdipapir med variabel avkastning	23	57.430	92.665
Immaterielle eignelutar	25	3.999	7.998
Finansielle derivat	24	4.061	5.198
Varige driftsmidlar	25	31.332	33.551
Forskotsbetalte ikkje påløpne kostnader og			
opprente ikkje mottekne inntekter	26	9.112	7.034
<b>SUM EIGNELUTAR</b>		<b>4.264.317</b>	<b>3.751.509</b>
<b>GJELD OG EIGENKAPITAL</b>			
<b>GJELD</b>			
Gjeld til kreditinstitusjonar		0	0
Innskot frå og gjeld til kundar	27	3.000.196	2.910.521
Gjeld ved utskriving av verdipapir	27	774.634	377.210
Finansielle derivat		0	0
Anna gjeld		19.158	13.156
Påløpne kostnader og mottekne ikkje opprente inntekter		8.134	7.665
Avsetjingar for påløpne kostnader og forpliktingar	28	4.061	4.744
Ansvarleg lånekapital	29	77.403	78.159
<b>Sum gjeld</b>		<b>3.883.586</b>	<b>3.391.455</b>
<b>EIGENKAPITAL</b>			
<i>Innskoten eigenkapital</i>			
Aksjekapital (1 900 000 aksjar à kr 5,-)	30	9.500	9.500
- Eigne aksjar		-18	-43
Sum innskoten eigenkapital		9.482	9.457
<i>Opptent eigenkapital</i>			
Annan eigenkapital	30	371.249	350.597
Sum opptent eigenkapital		371.249	350.597
<b>Sum eigenkapital</b>	30	<b>380.731</b>	<b>360.054</b>
<b>SUM GJELD OG EIGENKAPITAL</b>		<b>4.264.317</b>	<b>3.751.509</b>
<b>Garantiar</b>			
	31	<b>107.203</b>	105.362
<b>Pantsetiungar</b>			
		<b>106.267</b>	111.057

Voss, 27. februar 2017  
Styret i Voss Veksels- og Landmandsbank ASA

Stein Kvarekvål  
*Styrelleiar*

Stein Kvarekval  
*Styrelseian*

Hectorine River

Hildegunn Reimann

*Olav Seim*      *Ingrid Kløve-Graue*  
Olav Seim      Ingrid Kløve-Graue

Ingrid Kleve Group

Johanna R. Sølvberg

Johanna R. Saltykova

Einar Larsen  
*Banksjef*

Einar Larsen

# Endring i eigenkapitalen

	Aksje-kapital	Fond for Eigne aksjar urealisiert	Annan eigen- kapital	Sum eigen- kapital
<i>Alle tal i NOK 1 000</i>				
Eigenkapital pr. 31.12.14	9 500	- 11	10 529	328 013
Resultat i perioden	0	0	0	16 797
Verdiendring eignelutar tilgjengeleg for sal	0	0	5 266	0
Totalresultat for perioden	0	0	5 266	16 797
Endring eigne aksjar	0	- 32	0	- 508
Utbetalt utbytte	0	0	0	-9 500
Sum eigenkapital pr. 31.12.15	9 500	- 43	15 795	334 802
Resultat i perioden	0	0		28 641
Verdiendring eignelutar tilgjengeleg for sal	0	0	-1 899	0
Totalresultat for perioden	0	0	-1 899	28 641
Endring eigne aksjar	0	25	0	560
Utbetalt utbytte	0	0	0	-6 650
Sum eigenkapital pr. 31.12.16	9 500	- 18	13 896	357 353
Annan eigenkapital pr 01.01.2016				334 802
Utbytte for 2015 utbetalt i 2016				-6 650
Verdiendring eigne aksjar				560
Netto disponering av årets resultat				19 616
Foreslått utbytte for 2016				9 025
Annan eigenkapital pr. 31.12.16				357 353

## Kjøp / sal av eigne aksjar

Styret i banken fekk i generalforsamlinga 20.04.16 fylgjande fullmakt: "Generalforsamlinga i Voss Veksel- og Landmandsbank ASA fornyar hermed styret si fullmakt til å kjøpa eigne aksjar i Voss Veksel- og Landmandsbank ASA med pålydande inntil kr 95.000,- fordelt på 19.000 aksjar, tilsvarende 1% av aksjekapitalen. Det lengste og høgste beløp som kan betalast for aksjane skal vera høvesvis kr 90,- og kr 175,-. Styret i Voss Veksel- og Landmandsbank ASA står fritt innanfor denne fullmakta til å kjøpa og selja aksjar på den måten styret finn best. Fullmakta er gyldig fram til neste ordinære generalforsamling." Bakgrunnen for styret sitt ynske er at dei ved ei slik fullmakt gjev administrasjonen høve til å kunna hjelpe kundar til å få omsett småpostar av aksjar. Ein ynskjer òg å stimulera tilsette til å kjøpa aksjar i banken. Fullmakta gjeld eitt år, fram til neste generalforsamling.

	Antal	Snittkurs	Verdi
Eigne aksjar pr. 01.01.16	8 594	119,53	1 029
Kjøpte aksjar i år	9 740	117,45	1 144
Selde aksjar i år	14 668	117,93	1 730
Eigne aksjar pr. 31.12.16	3 666	120,84	443

# KONTANTSTRAUMOPPSTILLING

	Alle tal i NOK 1 000		
	2016	2015	2014
Rente-, gebyr- og provisjonsinnbetalingar	118 780	144 222	156 538
Rente-, gebyr- og provisjonsutbetalingar	-42 870	-65 264	-84 697
Andre innbetalingar	5 994	2 359	5 268
Driftsutbetalingar	-38 192	-40 023	-34 760
Inngått på tidlegare avskrivne konstaterte tap	89	84	35
Utbetalt utbytte	-6 650	-9 500	-5 035
Betalte skattar	-6 227	-9 343	-7 719
<b>Tilført frå verksemda</b>	<b>30 924</b>	<b>22 535</b>	<b>29 630</b>
Auke (-) / reduksjon (+) i utlån frå kundar	-563 203	75 009	-186 203
Auke (+) / reduksjon (-) i innskot frå kundar	89 675	65 208	494 564
Auke (+) / reduksjon (-) i gjeld til kreditteinstitusjonar	0	0	0
Auke (+) / reduksjon (-) i obligasjons- og sertifikatgjeld	397 424	-336 048	-28 266
Auke (-) / reduksjon (+) i andre fordringar	573	-648	132
Auke (-) / reduksjon (+) i kortsiktige verdipapir	103 049	84 140	-159 271
Auke (-) / reduksjon (+) i plasseringar i kreditteinstitusjonar	0	0	0
Auke (+) / reduksjon (-) i anna gjeld	1 845	-12 473	6 517
Auke (+) / reduksjon (-) i ansvarleg lånekapital	0	-10 000	0
Auke (-) / reduksjon (+) i eigne aksjar	581	-713	213
<b>Netto kontantstraum frå dagleg finansiell verksemد</b>	<b>29 944</b>	<b>-135 525</b>	<b>127 686</b>
Investert i varige driftsmidlar	- 770	- 825	- 767
Investert i immaterielle eignelutar	0	0	0
Avgang varige driftsmidlar, til salssum	0	0	3
Auke (-) / reduksjon (+) i langsiktige plasseringar i verdipapir	-5 593	-9 136	2 559
<b>Netto kontantstraum frå investeringar</b>	<b>-6 363</b>	<b>-9 961</b>	<b>1 795</b>
Netto endring likvidar	54 505	-122 951	159 111
Likviditetsbeholdning ved inngangen til året	170 454	293 405	134 294
<b>Likviditetsbeholdning ved periodeslutt</b>	<b>224 959</b>	<b>170 454</b>	<b>293 405</b>
 <b>Likviditetsbeholdning ved periodeslutt består av:</b>			
Kontantar og fordringar på sentralbankar	77 117	76 637	71 388
Investert i og fordringar på bankar utan avtalt løpetid	147 842	93 817	222 017
<b>Sum likviditetsbeholdning ved periodeslutt</b>	<b>224 959</b>	<b>170 454</b>	<b>293 405</b>

# NOTAR

Note 1	Generell informasjon
Note 2	Rekneskapsprinsipp
Note 3	Bruk av estimat og skjønnsmessige vurderinger
Note 4	Kapitalstyring og kapitaldekning
Note 5	Risikostyring

## Kreditrisiko

Note 6	Kreditrisiko
Note 7	Fordeling av utlån og garantiar
Note 8	Misleghaldne og tapsmerka engasjement
Note 9	Nedskrivingar og tap

## Likviditetsrisiko

Note 10	Likviditetsrisiko
---------	-------------------

## Marknadsrisiko

Note 11	Valutarisiko
Note 12	Kursrisiko
Note 13	Renterisiko i utlånsporteføljen
Note 14	Renterisiko

## Resultatrekneskap

Note 15	Netto rente- og kreditprovisjonsinntekter
Note 16	Andre inntekter
Note 17	Løn og generelle administrasjonskostnader
Note 18	Andre driftskostnader
Note 19	Skatt

## Balanse

Note 20	Kategoriar av finansielle instrument
Note 21	Verkeleg verdi på finansielle instrument
Note 22	Sertifikat og obligasjonar
Note 23	Aksjar, eigenkapitalbevis og fond
Note 24	Finansielle derivat
Note 25	Varige driftsmidlar
Note 26	Forskotsbetalte kostnader og opptente inntekter
Note 27	Innskot og gjeld til kundar og kreditinstitusjonar
Note 28	Påløpne kostnader og forpliktingar
Note 29	Ansvarleg lånekapital
Note 30	Eigenkapital
Note 31	Garantiar
Note 32	Resultat og utbytte pr. aksje
Note 33	Hendingar etter balansedagen
Note 34	Transaksjonar med nærståande parter

# Note 1 Generell informasjon

Voss Veksel- og Landmandsbank ASA (Vekselbanken) er eit norsk allmennaksjeselskap notert på Oslo Børs. Vekselbanken tilbyr banktenester og forsikringsprodukt for person- og bedriftsmarknaden i Noreg, med fokus på banken sin nærmeknad på Voss og ikringliggjande kommunar. Banken sitt hovudkontor har besøksadresse Vangsgata 24 på Voss.

# Note 2 Rekneskapsprinsipp

## Grunnlag for utarbeidning av rekneskapen

Banken legg fram rekneskap i samsvar med IFRS (International Reporting Standards) som er godkjent av EU, og er obligatorisk for årsrekneskap som vert lagt fram etter 01.01.2011. Tilleggskrav til notar som følgjer av lov og forskrift for norske bankar er det teke omsyn til. Rekneskapen er basert på historisk kost prinsippet med unnatak av: bankbygget, finansielle eignelutar tilgjengelege for sal og finansielle eignelutar og skyldnader (medrekna derivat) vurdert til verkeleg verdi over resultatet.

## Segmentinformasjon

IFRS 8 definerer segment som "virksomhetsområder hvor det foreligger egen finansiell rapportering, og hvor driftsresultatet gjennomgås av foretakets øverste beslutningstaker". Banken si verksemd vert driven frå banken sine lokale i Voss sentrum. Fordeling av utlån vert rapportert i kategoriene personmarknad og bedriftsmarknad. Det ligg ikkje føre separat finansiell rapportering ut over denne fordelinga av utlån. Banken består dermed av eit segment, og det vert difor ikkje gitt informasjon på fleire segmentnivå.

## Inntektsføring

Renteinntekter vert inntektsført ved bruk av effektiv rentemetode. Dette inneber løpande inntektsføring av renter. Den effektive renta vert fastsett ved diskontering av kontraktfesta kontantstraumar innanfor forventa løpetid.

Inntektsføring av renter etter effektiv rentemetode vert nytta for balansepostar som vert vurdert til amortisert kost. For renteberande balansepostar som vert vurdert til verkeleg verdi over resultatet vert den nominelle renta løpande inntektsført, mens verdiendringar vert rekneskapsført ved periodeslutt. Renteinntekter på nedskrivne engasjement vert rekna som effektiv rente av nedskrive verdi.

Renteinntekter på finansielle instrument klassifisert som utlån er inkludert i linja for netto renteinntekter.

Gebyr og provisjonar vert resultatført etter kvart som tenesta vert ytt. Gebyr for etablering av låneavtalar overstig ikkje kostnadane og vert løpande inntektsført. I andre driftsinntekter inngår blant anna gebyr og provisjonar knytt til betalingsformidling, kredittformidling og verdipapirtenester.

Resultatføringa skjer når tenestene vert levert.  
Utbytte frå investeringar vert resultatført når utbyttet vert motteke.

## Finansielle instrument

Finansielle instrument vert klassifisert i ein av fylgjande kategoriar:

- til verkeleg verdi over resultatet
- tilgjengeleg for sal
- utlån og fordringar
- finansielle skyldnader til amortisert kost

## Innrekning og frårekning

Finansielle eignelutar og skyldnader vert innrekna når banken blir part i instrumentet sine kontraktmessige vilkår. Fyrstegongs innrekning er til verkeleg verdi, i tillegg til, for instrument som ikkje er derivat eller vert målt til verkeleg verdi over resultatet, transaksjonskostnader som er direkte knytt til anskaffinga eller utskrivninga av den finansielle eigneluten eller den finansielle skyldnaden. Etter fyrstegongs innrekning vert instrumenta målt som vist nedanfor.

Finansielle eignelutar vert frårekna når dei kontraktmessige rettane til kontantstraumar frå dei finansielle eignelutane går ut, eller når føretaket overfører den finansielle eigneluten i ein transaksjon der all eller tilnærma all risiko og innteningsevne knytt til eigarskap av eigneluten vert overført. Ved tilbakekjøp av eigne obligasjonar vert dei tilbakekjøpte obligasjonane frårekna med resultatføring av skilnaden mellom vederlaget og bokført beløp av tilbakekjøpt obligasjon.

## Finansielle eignelutar og skyldnader til verkeleg verdi over resultatet

Finansielle eignelutar og skyldnader vert klassifisert som til verkeleg verdi over resultatet dersom dei vert haldne for omsetning eller vert øyremerka til dette ved fyrstegongs innrekning. Alle finansielle eignelutar og skyldnader kan øyremerkast til verkeleg verdi over resultatet dersom:

- klassifiseringa reduserer ein mismatch i måling eller innrekning som elles ville ha oppstått som fylgje av ulike reglar for måling av eignelutar og skyldnader
- dei finansielle eignelutane inngår i ein portefølje som løpende vert målt og rapportert til verkeleg verdi
- dei har vesentlege innebygde derivat som kan måtte separerast dersom instrumentet ikkje vert rekneskapsført til verkeleg verdi over resultatet

Banken har ein investeringsportefølje som er øyremerka til verkeleg verdi ved fyrstegongs innrekning, og som løpende vert styrt og målt til verkeleg verdi. Dette er i tråd med styret sin godkjende risiko- og investeringsstrategi og informasjon basert på verkeleg verdi vert regelmessig rapportert til banken si leiing og styret.

Transaksjonsutgifter vert innrekna i resultatet når dei kjem til. Finansielle eignelutar til verkeleg verdi over resultatet vert målt til verkeleg verdi på rapporteringstidspunktet. Endringar i verkeleg verdi vert innrekna i resultatet.

I kategorien til verkelig verdi over resultatet inngår klassane aksjar og andelar, og derivat.

## **Derivat**

Derivat vert balanseført til verkeleg verdi når derivatkontrakta vert gjort, og vert seinare ført til løpende verkeleg verdi. Derivat i balansen er berre rentebytteavtalar (renteswapper). Realisert vinst/tap og endringar i estimerte verdiar på derivat vert teke med i rekneskapen under "netto vinst/tap på finansielle instrument" i den perioden dei oppstår.

## **Finansielle eignelutar tilgjengeleg for sal**

Finansielle eignelutar tilgjengeleg for sal er ikkje-derivative finansielle eignelutar som er kjøpt inn for eit anna formål enn trading, og som ved fyrstegongs innrekning vert plassert i denne kategorien, eller ikkje vert plassert i nokon anna kategori. Etter fyrstegongs innrekning vert den finansielle eigneluten i denne kategorien målt til verkeleg verdi, og vinst eller tap vert rekna med i "andre inntekter og kostnader", med unnatak av tap ved verdifall. Når det ligg føre objektive bevis på at ein finansiell eignelut klassifisert som tilgjengeleg for sal har falle i verdi, vert verdifallet omklassifisert frå "andre inntekter og kostnader" over til resultat.

I denne kategorien inngår enkelte langsiktige og strategiske investeringar i aksjar og investeringar i renteberande obligasjonar.

## **Sikringsbokføring**

Vekselbanken nyttar ikkje sikringsbokføring. I staden er alle sikringsforretningar og sikra postar klassifisert som finansielle instrument til verkeleg verdi over resultat.

## **Presentasjon av resultatpostar knytt til finansielle eignelutar og skyldnader til verkeleg verdi**

Realisert vinst/tap samt endringar i estimerte verdiar på finansielle instrument til verkeleg verdi over resultatet, inkludert utbytte, vert teke med i rekneskapen under "netto vinst/tap på finansielle instrument" i den perioden dei oppstår. Verdiendringar på finansielle instrument klassifisert som tilgjengeleg for sal vert ført mot "andre inntekter og kostnader". Når finansielle instrument klassifisert som tilgjengeleg for sal vert seld eller vert nedskrive, vert samla verdiregulering som er ført mot "andre inntekter og kostnader" overført til resultatet som vinst/tap frå investeringar i finansielle instrument. Utbytte på aksjar klassifisert som tilgjengeleg for sal vert ført over resultatet når banken sin rett til utbytte er slått fast.

## **Utlån og fordringar**

Utlån og fordringar er finansielle eignelutar med betalingar som er faste eller let seg fastsetja og som ikkje er notert i ein aktiv marknad. Utlån og fordringar vert rekneskapsført til verkeleg verdi på tidspunktet for utbetaling.

I periodar etter fyrste måling vert utlån vurdert til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode. Amortisert kost er anskaffingskost med frådrag for betalte avdrag på hovudstolen samt eventuelle nedskrivningar for verdifall. Gebyr ved etablering av lån overstig ikkje kostnadane, og vert løpende inntektsført. Utlån til amortisert kost vil difor vera tilnærma lik pålydande på lånet. Om det ligg føre objektive bevis for verdifall for enkelte utlån eller grupper av utlån, vert låna nedskrivne. Nedskrivningsbeløpet vert rekna som

forskjellen mellom balanseført verdi og noverdien av estimerte framtidige kontantstraumar neddiskontert med lånet si effektive rente. Den effektive renta som vert nytta for neddiskontering, vert ikkje justert i tråd med endring i lånet sin kreditrisiko og vilkår. Nedskriving er klassifisert som tap på utlån. Renteinntekter vert resultatført etter effektiv rentemetode.

Bustadlån overført til og formidla via Eika Boligkreditt AS (EBK) er ikkje ført i balansen. Vesentleg risiko med slike lån er vurdert å vera overført til EBK.

Objektive bevis for verdifall for individuelle utlån inkluderer blant anna:

- vesentlege finansielle problem hjå debitor
- betalingsmisleghald eller andre vesentlege brot på kontrakt
- innvilga utsetting med betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringar i rentesats eller i andre avtalevilkår som tek utgangspunkt i finansielle problem hjå debitor
- det vert sett på som sannsynleg at debitor vil starta opp gjeldsforhandling, anna finansiell restrukturering eller at debitor sitt bu vert teke under konkurshandsaming

Utlån som ikkje har vore gjenstand for individuelle vurderingar for verdifall, vert vurdert samla i grupper. Utlån som er individuelt vurdert utan at nedskriving har vorte føreteke, vert òg vurdert i grupper. Gruppene er definert som utlån der risiko og verdi er likt basert ut frå inndeling av kundane etter hovudnæringer og risikoklasse.

På grupper av utlån skriv ein ned for verdifall dersom det ligg føre objektive bevis som:

- det skjer dramatiske endringar i marknaden for ein risikoklasse der banken har grupper av utlån
- det skjer vesentlege endringar i rammevilkåra som utan tvil får praktiske konsekvensar for ei gruppe av lånekundar
- ei gruppe av låntakarar utan tvil ikkje er i stand til å følgje opp naudsynte fornyingar og investeringar
- ei gruppe av låntakarar vert utsett for hendingar som gjev varig og vesentleg reduksjon av beteningsevna (eks. hjørnestinsbedrift med mange middelaldrande arbeidstakarar går konkurs)
- negative endringar i betalingshistorikk for låntakarane i gruppa
- nasjonale eller lokale økonomiske forhold som står i samband med misleghald av utlåna i gruppa

## **Finansielle skyldnader til amortisert kost**

Finansielle skyldnader vert målt til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode. Der tida fram til forfall for den finansielle skyldnaden er relativt kort vert den nominelle renta nytta ved rekning av amortisert kost.

I kategorien finansielle skyldnader til amortisert kost inngår klassane innskot frå kundar og renteberande skyldnader som sertifikat- og obligasjonsjeld.

Måling til verkeleg verdi

Verkeleg verdi av finansielle instrument som vert omsett i aktive marknader vert fastsett ved slutten av rapporteringsperioden med omsyn til noterte marknadsprisar eller kursar frå

forhandlarar av finansielle instrument, utan frådrag for transaksjonskostnader. Marknaden er aktiv der det er mogeleg å skaffa fram eksterne observerbare prisar, kursar eller renter og desse prisane representerer faktiske og hyppige transaksjonar i marknaden.

For finansielle instrument som ikkje vert omsett i ein aktiv marknad, vert den verkelege verdien fastsett ved hjelp av ein eigna verdsettingsmetode. Slike verdsettingsmetodar omfattar bruk av nyleg føretakne transaksjonar i marknaden på "ein armlengds avstand" mellom velinformerte og friviljuge partar, om slike er tilgjengelege, ved å visa til løpende verkeleg verdi av et anna instrument som er praktisk talt det same, berekning av diskontert kontantstraum eller andre verdsettingsmodellar.

Ein analyse av verkelig verdi av finansielle instrument og ytterlegare detaljar om måling av desse vert vist i eigen note i samband med årsrekneskapen.

### **Måling til amortisert kost**

Finansielle instrument som ikkje vert målt til verkeleg verdi, vert målt til amortisert kost, og inntektene vert rekna etter instrumentet si effektive rente. Den effektive renta vert fastsett ved diskontering av kontraktsfesta kontantstraumar innanfor forventa løpetid.

Kontantstraumane inkluderer etableringsgebyr og direkte, marginale transaksjonskostnader som ikkje direkte vert betalt av kunden, samt eventuell restverdi ved utløpet av forventa løpetid. Amortisert kost er noverdien av slike kontantstraumar neddiskontert med den effektive renta.

### **Måling av finansielle garantiar**

Diskonterte finansielle garantiar vert vurdert til verkeleg verdi, som ved fyrste gongs rekneskapsføring vert rekna som motteke vederlag for garantien. Ved etterfylgjande måling vert finansielle garantiar verdsett til det høgste beløp av mottatt vederlag for garantien med frådrag for eventuelle resultatførte amortiseringar og beste estimat for vederlag ved eventuell innfriing av garantien.

### **Overtaking av eignelutar**

Eignelutar som kjem i banken si eiga i samband med oppfylging av misleghaldne og nedskrivne engasjement, vert verdsett til verkeleg verdi når eigneluten vert teke over. Slike eignelutar vert klassifisert i balansen etter sin art. Etterfylgjande verdivurdering og klassifisering av resultateffekt fylgjer prinsippa for den aktuelle balanseposten.

### **Valuta**

Transaksjonar i utanlandsk valuta vert rekna om til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengepostar i utanlandsk valuta vert rekna om til norske kroner ved å nytta kurs på balansedagen. Ikkje-pengepostar som vert målt til historisk kurs uttrykt i utanlandsk valuta, vert rekna om til norske kroner ved å nytta valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikkje-pengepostar som vert målt til verkeleg verdi uttrykt i utanlandsk valuta, vert rekna om til valutakursen fastsett på balanseidspunktet. Valutakursendringar vert løpende resultatført i rekneskapsperioden.

## **Varige driftsmiddel**

I samsvar med IFRS er det gjort ei vurdering av om eigedommane i banken er driftsmiddel til eige bruk eller investeringseigedommar. Alle eigedommane er vurdert å være driftsmiddel til eige bruk og vert rekneskapsført i samsvar med IAS 16. Verdien på eigedommane vert sett til historisk kost med avskriving over forventa levetid. Det er krav om at ulike element med ulik levetid vert skilt ut og avskrive separat. Dekomponering av historiske kostprisar er i praksis ikkje mogeleg for bygningar eigd over lang tid. Me nyttar difor høvet i regelverket som gjev lov til at verkeleg verdi vert sett som ny kostpris ved implementering av IAS 16. Meirverdien ut frå denne verdsettinga er handsama som implementeringseffekt mot eigenkapitalen pr. 01.01.2010. Ved ein eventuell vesentleg verdireduksjon i marknadsverdiar vert det sett krav til at driftsmidla skal skrivast ned, der nedskrivinga skal resultatførast. Varige driftsmiddel er i rekneskapen ført til anskaffingskost eller "ny kostpris" etter frådrag for ordinære akkumulerte avskrivingar. Ordinære avskrivingar er basert på kostpris, og avskrivingane er fordelt lineært over driftsmidla si økonomiske levetid.

## **Immaterielle eignelutar**

Utvikling av programvare vert balanseført og klassifisert som immaterielle eignelutar dersom verdien vert vurdert som vesentleg, og det er forventa at den har varig verdi. Ved utvikling av programvare vert bruk av eigne ressursar, forprosjektering, implementering og opplæring utgiftsført. Balanseført eigenutvikla programvare vert avskrive over anslått levetid. Det vert løpende vurdert om det er behov for nedskriving som fylge av at verdien av forventa økonomisk fordel er lågare enn balanseført verdi.

## **Skatt**

Skattekostnad er sett saman av betalbar skatt og endring i utsett skatt. Utsett skatt/skattefordel er rekna på alle skilnader mellom rekneskapsmessig og skattemessig verdi på eignelutar og gjeld med unntak av mellombels skilnad knytt til aksjar som fell inn under fritaksmetoden.

Utsett skattefordel er rekneskapsført når det er sannsynleg at banken vil ha tilstrekkelege skattemessige overskot i seinare periodar til å gjera seg nytte av skattefordelen. Banken fører tidlegare ikkje rekneskapsført utsett skattefordel i den grad det har vorte sannsynleg at banken kan nyta seg av den utsette skattefordelen. Likeeins vil banken redusera utsett skattefordel i den grad ein ikkje lenger ser det som sannsynleg at ein kan nyttiggjera seg av den utsette skattefordelen.

Utsett skatt og utsett skattefordel er målt basert på forventa framtidig skattesats.

Utsett skatt og utsett skattefordel vert ført til nominell verdi og er klassifisert som finansielt anleggsmiddel (langsiktig skyldnad) i balansen.

Betalbar skatt og utsett skatt er rekneskapsført direkte mot eigenkapitalen i den grad skattepostane relaterer seg til eigenkapitaltransaksjonar.

## **Pensjonsskyldnader**

Pensjonskyldnad gjeld rekneskapsført avsetjing til førtidspensjonsordning for tidlegare banksjef.

## **Skyldnader/avsetjingar**

Avsetjing til restrukturering vert føreteke i samsvar med IAS 37. Krav til avsetjing er at det eksisterer ein skyldnad som kjem frå tidlegare hendingar, og at det er mest sannsynleg at skyldnaden vil koma til oppgjer. Avsetjingar vert rekna som noverdien av forventa utbetalingar for å innfri skyldnaden. Foreslått utbytte er ikkje formelt beslutta på balansedagen, og tilfredsstiller ikkje kriteria for ein skyldnad i samsvar til IAS 37.

## **Utbytte**

Foreslått utbytte vert bokført som ein del av eigenkapitalen fram til endeleg vedtak i banken si generalforsamling.

## **Betinga skyldnader og eignelutar**

Betinga skyldnader er ikkje ført i årsrekneskapen. Det er opplyst om vesentlege betinga skyldnader med unnatak av betinga skyldnader der desse er rekna som låge.

Ein betinga eignelut vert ikkje ført i årsrekneskapen, men vert opplyst om dersom det er sannsynleg at fordelen vil tilflyta banken.

## **Hendingar etter balansedagen**

Ny informasjon etter balansedagen om selskapet si finansielle stilling på balansedagen er teke omsyn til i årsrekneskapen. Det vert opplyst om vesentlege hendingar etter balansedagen som ikkje påverkar selskapet si finansielle stilling på balansedagen, men som vil påverka selskapet si finansielle stilling i framtida.

## **Kontantstraumoppstilling**

Kontantstraumoppstillinga er utarbeidd med utgangspunkt i brutto kontantstraumar frå operasjonelle-, investerings- og finansieringsaktivitetar. Kontantstraumar frå operasjonelle aktivitetar er definert som løpende renter knytt til utlåns- og innskotsverksemde mot kundar, samt utbetalingar generert frå kostnader knytt til den ordinære operasjonelle verksemda. Investeringsaktivitetar er definert som kontantstraumar frå verdipapirtransaksjonar, samt investeringar i driftsmidlar og eigedommar. Kontantstraumar frå utlåns- og innskotsverksemda, opptak og nedbetaling av ansvarlege lån, obligasjonsgjeld og eigenkapital er definert som finansieringsaktivitetar. Likvidar omfattar kontantar og fordingar på Noregs Bank.

## **IFRS 9 – Finansielle instrument**

Rekneskapsstandarden IFRS 9 vart gjort offentleg i juli 2014 av IASB. Rekneskapsstandarden skal avløyse IAS 39. Standarden skildrar prinsipp for klassifisering og måling av finansielle eignelutar og skyldnader, frårekning og nedskriving av finansielle eignelutar og rekneskapsmessig sikring. IFRS 9 er godkjent som ein del av IFRS-forordninga av EU 22. nov. 2016 og trer i kraft 1. januar 2018. Banken vil ikkje tidlegimplementera standarden. Banken vil heller ikkje omarbeida samanlikningstal for 2017 i årsrapporten for 2018.

Naudsynt systemutvikling har halde på sidan våren 2016 for dei områda som vil bli påverka av IFRS 9, særskilt med tanke på nedskriving på utlån. Systemutviklinga er skjedd i

samarbeid med banken sin datasentral (SDC – Skandinavisk Data Center). Banken har i samarbeid med datasentralen sett i gang ein analyse av konsekvensane av de nye reglane. Ein ventar at prosjektet vil halda fram gjennom det komande rekneskapsåret og er ikkje kome tilstrekkeleg langt til at me kan kome med førebels resultat for den rekneskapsmessige effekten.

### Klassifisering og måling

Etter IFRS 9 skal finansielle eignelutar klassifiserast på grunnlag av den forretningsmodellen som den finansielle eigneluten inngår i, og i samsvar med kontantstraumane sine kontraktsmessige særdrag. Finansielle eignelutar skal klassifiserast og målast til amortisert kost, til verkeleg verdi over resultatet eller til verkeleg verdi over utvida resultat.

Banken har fordelt dei finansielle instrumenta etter korleis dei vert forvalta etter forretningsmodellane som banken nyttar i dag. Særleg fokus er lagt på analyse av om eit instrument sine kontantstraumar er SPPI – «solely payments for principal and interest». Gjennomgangen av forvaltning i samsvar med forretningsmodellar definert i IFRS 9 har ikkje gitt indikasjonar på vesentlege endringar frå dagens forretningsmodellar. Ein ventar difor ikkje vesentleg innverknad på banken sine resultat, kapitaldekning eller risikostyring i samband med overgangen til krava til klassifisering og måling i IFRS 9.

### Nedskriving for forventa kredittap

Nedskriving for venta kredittap på finansielle eignelutar innrekna til amortisert kost i ordinært resultat, lånetilsegn, unytta kredittråmer og finansielle garantiar, vil avhenge av om kreditrisikoen er vesentleg auka i høve til fyrstegangs innvilging. Banken inkluderer ikkje unytta kredittråmer, lånetilsagn og garantiar i dagens utrekning av gruppevis nedskrivingar.

Om kreditrisikoen ikkje har auka vesentleg, vil nedskrivinga bli lik venta kredittap dei neste 12 månader – steg 1. Dersom kreditrisikoen har auka vesentleg vil nedskrivinga utgjera venta kredittap for den finansielle eigneluten si restløpetid - steg 2. Dersom det er avdekkja objektive bevis på tap, flyttar eigneluten seg vidare til steg 3, der banken innreknar ei (prinsipielt uendra i høve steg 2) nedskriving som er lik venta kredittap for restløpetida. Modellen, som er under utvikling, skal avgjera om kreditrisikoen er auka vesentleg basert på sannsyn for misleghald (PD – «probability of default») som i tillegg til historiske erfaringar også speglar aktuelle tilhøve og utsikter på balansedagen. Banken har førebels ikkje fastsett endelege grenseverdiar for måling av vesentleg auke i kreditrisiko.

I samband med måling av kreditrisiko ved kunden si fyrstegongs innrekning, vil kunden sin PD ved innvilging leggast til grunn. Innleiingsvis vil truleg tilgjengelege og historiske PD-verdier ved innvilging verta nytta. PD ved innvilging vil på sikt verta vurdert mot ein oppdatert modell, og naudsynte justeringar vert gjort. Desse justeringane kan til dømes innehalde bruk av ein oppdatert makromodell.

Andre tilhøve enn vesentlig auke i kreditrisiko ut frå auke i kunden sin PD, kan også føra til flytting til steg 2. Det er vurdert å vere eit absolutt krav i IFRS 9 at kundar med restansar eller overtrekk som har vart i meir enn 30 dagar, skal flyttast til steg 2. Kundar som er gitt betalingslette – såkalla «forbearance» – vil i stor grad kvalifisera for flytting til steg 2.

Modellen, som er under utvikling for utrekning av venta kredittap i steg 1 og ei delmengde av steg 2, er primært ei modellbasert individuell vurdering basert på sannsyn for misleghald, tap gitt misleghald og eksponering på tidspunktet for misleghald. For større, svake kundar/engasjement i steg 2 og steg 3 ventar ein at nedskrivingsbeløpa vert fastsett ved ei manuell, individuell vurdering av finansielle eignelutar i staden for utrekning ved bruk av ein modell.

Nedskrivingsutrekningane i steg 1 og 2 erstattar i stor grad den gruppevisne nedskrivingsutrekninga etter gjeldande reglar, medan nedskrivingsutrekninga i steg 3 meir eller mindre erstattar den individuelle nedskrivingsutrekninga.

IFRS 9 set krav til bruk av framtidsretta informasjon. Modellen som er under utvikling for utsikter på balansedagen, vil bli basert på ei fordeling av banken sine privatkundar på geografisk område og banken sine bedriftskundar på næringsgruppe og geografisk område. Modellen vil vurdere tilhøve som arbeidsløyse, utvikling i bustadprisar og rentenivå. For kvar kategori vil banken halda seg til venta utvikling i relasjon til dei historiske erfaringane som sannsyn for misleghald er basert på.

### **Kapitalstyring**

Banken vurderer korleis dei nye tapsavsetjingane vil verka inn på kapitaldekninga. Dei endelige effektane er førebels ikkje avklart i og med at det truleg vil koma nye overgangsreglar. Ein ventar at overgangsreglane fører til at banken si kapitaldekning innleiingsvis i liten grad vert påverka. På sikt vil ein eventuell nedgang i eigenkapitalen som følge av auke i nedskrivingar, kunne medføre ein nedgang i kapitaldekninga.

### **Rekneskapsmessig sikring**

Dei nye reglane for rekneskapsmessig sikring, eller sikringsbokføring, utvidar bruken av sikringsreglane, slik at føretaka si rekneskapsrapportering i større grad vil bli i samsvar med bankane sine risikostyringsaktiviteter. Prinsippa for rekneskapsmessig sikring er likevel uendra med omsyn til bruk og krav til innrekning i resultatet. IFRS 9 inkluderer dessutan ein opsjon, som gir høve til å halda fram med å nytte prinsipp i IAS 39 for rekneskapsmessig sikring inntil IASB har ferdigstilt prosjektet vedkomande rekneskapsmessig makro-sikring.

Dei endra reglane for rekneskapsmessig sikring påverkar ikkje banken sin rekneskap.

# Note 3: Bruk av estimat og skjønnsmessige vurderingar

Estimat og skjønnsmessige vurderingar vert løpande vurdert og er basert på historisk erfaring og andre faktorar. For rekneskapsføremål nyttar banken estimat og skjønn om framtida. Rekneskapsestimata kan avvika frå dei oppnådde resultata, men dei er basert på beste estimat på det tidspunktet rekneskapen vert avslutta. Nedanfor er estimat og skjønn som i monaleg grad kan påverke balanseført verdi av eignelutar eller skyldnader handsama.

## Nedskrivingar på utlån og garantiar

Dersom objektive indikasjonar kan identifiserast, vert nedskriving på utlån rekna som forskjellen mellom rekneskapsført verdi i balansen og forventa framtidige kontantstraumar neddiskontert med den effektive renta på lånet. Estimerte framtidige kontantstraumar vert basert på erfaringsmateriale og skjønn basert på faktiske forhold på balansedagen. Både makroøkonomiske forhold og forhold knytt til dei utsette engasjementa vert vurdert. Dei forventa kontantstraumane vert føreteke i banken, og kvaliteten av dette arbeidet påverkar verdiane som vert rekna ut.

## Individuelle nedskrivingar

Ved estimering av nedskriving på enkeltkundar vert både aktuell og forventa framtidig finansiell stilling vurdert. For engasjement innan bedriftsmarknaden vert i tillegg kunden sin marknadssituasjon, aktuell sektor og marknadsforhold generelt vurdert. Høve til rekapitalisering, restrukturering og refinansiering vert også vurdert. Ei samla vurdering av desse forholda vert lagt til grunn for estimering av framtidig kontantstraum.

Kontantstraumen vert estimert over ein periode som vert individuelt fastsett for den aktuelle kunden, eller gruppe av kundar dersom denne er lik for desse kundane.

## Gruppevis nedskrivingar

Ved kvart balansetidspunkt vert det rekna verdifall for engasjement som ikkje er fanga opp av individuelle vurderingar. Engasjement som er vurdert individuelt men der nedskrivingar ikkje er føreteke, vert rekna med i denne kategorien. Engasjementa vert delt inn i grupper som synes like ut frå makroøkonomisk påverknad. Forventa framtidige kontantstraumar vert estimert på bakgrunn av forventa tap og estimat for konjunktursituasjonen for kvar enkelt gruppe. Forventa tap er basert på tapserfaring innan kvar gruppe. For å rekne noverdien av forventa framtidige kontantstraumar for engasjement med gruppevis nedskrivingar, vert observert neddiskonteringsrente brukt på dei individuelt vurderte engasjementa.

## Nedskriving på finansielle instrument tilgjengeleg for sal

Banken vurderer at finansielle instrument tilgjengeleg for sal har trong for nedskriving ved eit vesentleg eller langvarig verdifall som gjer at verkeleg verdi på instrumentet er lågare enn kostpris. Vurdering av om verdifallet er vesentleg eller langvarig baserer seg på skjønn. For å utøve dette skjønnet vert mellom anna den normale volatiliteten til instrumentet vurdert. I tillegg kan ei nedskriving vera relevant når det er bevis for at investeringsobjektet sin økonomiske tilstand, bransje eller sektorforhold, endring i teknologi og operasjonelle eller finansielle kontantstraumar er svekka.

## **Verkeleg verdi i ikkje aktiv marknad**

For å setja verkeleg verdi på finansielle instrument som ikkje er notert i ein aktiv marknad brukar banken verdsettingsteknikkar. Verdsettingsteknikkar (til dømes modellar) som vert nytta for å fastsetja verkeleg verdi, vert periodisk vurdert opp mot utvikling i verdi av liknande instrument, og gjennomførte transaksjonar i same papir. I den grad det er praktisk mogeleg vert data frå marknaden nytta, men på område som kreditrisiko, volatilitet og korrelasjonar må estimat nyttast. Endringar i føresetnader for desse faktorane kan påverka den verkelege verdien på finansielle instrument.

## **Overtekne eignelutar**

Banken har ikkje overtekne eignelutar i rekneskapen pr. 31.12.2016.

# Note 4 Kapitalstyring og kapitaldekning

## Kapitalstyring

Banken har følgjande mål for kapitalstyringa:

- 1) Halda seg til eksterne krav til kapitaldekning fastsett av regulerande styresmakter.
- 2) Sikra banken si evne til å halda fram som ein solid frittståande bank.
- 3) Oppretthalda ein tilstrekkeleg kapitalbase for å støtta opp under utviklinga i banken si verksemد.
- 4) Oppretthalda ein tilstrekkeleg kapitalbase som sikrar at prisen på banken si eiga finansiering held seg på eit akseptabelt nivå.

Banken si kapitaldekning målt med ansvarleg kapital over samla kapitalkrav skal i fylgje lov og forskrift minst vera på 15,0%.

Ved styret sin årlege ICAAP-prosess vert naudsynt kapital i forhold til banken sine vekstmål fastsett. I banken sin ICAAP for 2016 er minstemålet på banken si kapitaldekning sett til 17,5%, og målet for minimum rein kjernekapitaldekning sett til 16,0%.

Banken har frå ein vart etablert hatt tilstrekkeleg kapitaldekning.

## Kapitaldekning

	<b>31.12.16</b>	<b>31.12.15</b>		
	Bereknings-grunnlag	Kapital-krav	Bereknings-grunnlag	Kapital-krav
Lokale og regionale styresmakter	18 609	1 489	18 493	1 479
Institusjonar	36 140	2 891	34 130	2 730
Føretak	271 241	21 699	238 823	19 106
Massemarknad	3 966	317	4 070	326
Pantsikring i bustad og fritidseigedom	1 441 782	115 343	1 232 425	98 594
Forfalne engasjement	10 652	852	11 917	953
Obligasjonar med fortrinnsrett	8 842	707	9 922	794
Andelar i verdipapirfond	9 578	766	47 942	3 835
Eigenkapitalposisjonar	45 373	3 630	39 313	3 145
Andre engasjement	142 064	11 365	148 147	11 852
Sum kreditrisiko	<b>1 988 247</b>	<b>159 060</b>	1 785 182	142 815
Operasjonell risiko	149 970	11 998	154 379	12 350
Frådrag for gruppevise nedskrivningar 1)	0	0	0	0
Frådrag for ansvarleg kapital i andre finansinstitusjonar	3 707	297	5 800	464
<b>Samla kapitalkrav</b>	<b>2 141 924</b>	<b>171 355</b>	1 945 361	155 629
Innbetalt aksjekapital	9 500		9 500	
- eigne aksjar	- 18		- 43	
Sum opptent eigenkapital	362 224		343 950	
- immaterielle eignelutar / utsett skattefordel	- 2 999		- 5 839	
Frådrag	0		- 401	
<b>Rein kjernekapital</b>	<b>368 707</b>	<b>17,21 %</b>	347 167	17,85 %
Fondsobligasjonar til verkeleg verdi	37 403		38 159	
Frådrag for verdiendring fondsobligasjon	- 2 403		- 3 159	
Frådrag for ansvarleg kapital i andre finansinstitusjonar	- 14 000		- 10 500	
<b>Kjernekapital</b>	<b>389 707</b>	<b>18,19 %</b>	371 667	19,11 %
Fond for urealiserte verdiendringar	4 418		3 895	
Innbetalt tidsavgrensa ansvarleg kapital	40 000		40 000	
Frådrag for ansvarleg kapital i andre finansinstitusjonar	0		- 1 093	
Sum tilleggskapital	<b>44 418</b>	<b>2,07 %</b>	42 802	2,20 %
<b>Sum netto ansvarleg kapital</b>	<b>434 125</b>	<b>20,27 %</b>	414 469	21,31 %

1) Gruppevise nedskrivningar er i 2016 fordelt på engasjementstypar.

# Note 5 Risikostyring

## Risikostyring

Banken sine forretningsaktivitetar fører til at verksemda er eksponert for ei rekke finansielle risiki. Banken si målsetting er å oppnå ein balanse mellom avkastning og risiko, og å minimalisera potensielle negative verknader på banken sitt finansielle resultat.

Banken si finansielle risikostyring er etablert for å identifisera og analysere desse risiki, samt å etablira passande risikorammer og -kontollar, og å overvåka at reglane vert haldne gjennom bruk av pålitelege og oppdaterte informasjonssystem. Banken vurderer jamleg dei etablerte retningslinjene for risikostyring og systemet som er etablert for å sikra at endringar i produkt og marknad vert reflektert i risikorammene.

Ansvaret for banken si risikostyring og kontroll er delt mellom banken sitt styre og leiinga. Styret vedtek banken sine mål og rammestruktur innanfor alle risikområde, herunder retningslinjer for styring av risiko.

Banksjef har ansvaret for den samla risikostyringa i banken. Alle vedtak knytt til risiko og risikostyring vert normalt fatta av banksjef i samråd med øvrige medlemmer i banken si leiing. Ass. banksjef har ansvar for utvikling av modellar og rammeverk for styring og kontroll i banken.

Alle leiarar i banken har ansvar for å styra risiko og sikra god intern kontroll innanfor eige område i tråd med banken sin vedtekne risikoprofil.

## Kreditrisiko

Banken tek kreditrisiko, som er risikoen for at motparten vil påføra banken eit tap ved ikkje å gjere opp banken sitt tilgodehavande. Kredittekspionering er primært knytt til uteståande lån og gjeldspapir. Det er også kreditrisiko knytt til "off-balance" finansielle instrument som lånetilsagn og derivat. Sjå note 6-9 for vurdering av kreditrisiko.

## Likviditetsrisiko

Risikoen for at banken ikkje er i stand til å innfri sine plikter ved forfall, samt risikoen for at banken ikkje klarer å møta sine likviditetsplikter utan at kostnaden vert dramatisk auka. I eit breiare perspektiv inneholder likviditetsrisiko også risiko for at banken ikkje er i stand til å finansiera auke i eignelutar etter kvart som trøngs for refinansiering aukar.

Sjå note 10 for vurdering av likviditetsrisiko.

## Marknadssrisiko

Banken er eksponert for marknadsrisiko, som er risikoen for at verkeleg verdi av framtidige kontantstraumar knytt til finansielle instrument vil verta endra p.g.a. endringar i marknadsprisar. Marknadsrisiko er knytt til opne posisjonar i rente-, valuta og aksjeprodukt som er eksponert mot endra marknadsprisar i volatiliteten i prisar som rentesatsar, kredittspreader, valutakursar og aksjeprisar.

Sjå note 11 - 14 for vurdering av marknadsrisiko.

**Operasjonell risiko** Risikoen for tap som skuldast därlege eller feil i prosessar og system, feil som tilsette gjer, eller eksterne hendingar.

**Forretningsrisiko** Risiko for tap på grunn av endringar i eksterne forhold som marknadssituasjon eller reguleringar frå styresmaktene. Risikoen inkluderer òg omdømmerisiko.

## Note 6 Kreditrisiko

Kreditrisiko oppstår i hovudsak knytt til banken sin utlånsportefølje, men også knytt til banken si behaldning av obligasjoner. Banken si maksimale eksponering for kreditrisiko framgår av tabellen under.

<b>Banken si maksimale eksponering for kreditrisiko på låneengasjement</b>	<b>2016</b>	<b>2015</b>
Bokført verdi utlån (netto etter tapsavsetjingar)	3 687 052	3 126 643
Garantiar	97 853	91 775
Unytta kreditrammer	133 989	163 877
<b>Maksimal eksponering for kreditrisiko</b>	<b>3 918 894</b>	3 382 295
 <b>Utlån til og fordringar på kundar</b>		
Kasse- / drifts- og brukskredittar	156 863	155 721
Byggjelån	32 906	32 083
Nedbetalingslån	3 546 475	2 987 702
<b>Sum utlån før individuelle og gruppevise nedskrivningar</b>	<b>3 736 244</b>	3 175 506
Individuelle nedskrivningar på utlån, kredittar og garantiar	- 29 716	- 29 787
Gruppevise nedskrivningar	- 19 476	- 19 076
<b>Sum netto utlån og fordringar på kundar</b>	<b>3 687 052</b>	3 126 643
 <b>Garantiar overfor kundar</b>		
Betalingsgarantiar	16 185	26 881
Kontraktsgarantiar	75 797	59 475
Anna garantiansvar	5 871	5 419
<b>Sum garantiar</b>	<b>97 853</b>	91 775

### Måling av kreditrisiko for utlånsporteføljen

#### Næringskundar

Alle næringskundar med engasjement over 1 mill. kr vert risikoklassifisert. Klassifisering av næringskundar skjer på grunnlag av kunden si økonomiske stilling og verdi av trygd i depot. Klassifisering av økonomisk stilling skjer på grunnlag av utrekna nøkkeltal for likviditet/soliditet og rentabilitet, som tel 50% kvar.

#### Personkundar

Alle personkundar med engasjement over 750 000 kr vert risikoklassifisert. Risikoklassifisering skjer etter belåningsgrad og verdi av trygd i depot.

#### Prising av risiko

Låg risiko vert prisa lågare enn høg risiko. Dette gjeld begge kundegrupper.

#### Forskyvingar mellom risikogrupper gjennom året

Det har berre vore uvesentlege forskyvingar mellom risikogrupper i året.

#### Forventa tap i høve til forventa renteinntekter

Dei forventa årlege renteinntektene vil for kvar risikoklasse overstiga dei forventa tapa.

## Utlån fordelt på risikogrupper

### Næringskundar 2016

Risikoklasse	Kl.		Brutto	Individuelle
			utlån	Garantiar nedskrivningar
Låg risiko	A		342 326	61 824 0
Middels risiko	B		205 313	12 026 11 800
Høg risiko	C		207 549	21 347 15 657
Ikkje klassifisert			7 588	10 328 0
<b>Sum</b>			<b>762 776</b>	<b>105 525 27 457</b>

### Næringskundar 2015

Risikoklasse	Kl.		Brutto	Individuelle
			utlån	Garantiar nedskrivningar
Låg risiko	A		283 417	60 575 550
Middels risiko	B		152 666	19 455 750
Høg risiko	C		119 351	9 725 24 687
Ikkje klassifisert			15 187	666 0
<b>Sum</b>			<b>570 621</b>	<b>90 421 25 987</b>

### Privatkundar 2016

Risikoklasse	Kl.		Brutto	Individuelle
			utlån	Garantiar nedskrivningar
Låg risiko	A		1 115 545	951 803
Middels risiko	B		1 505 528	395 617
Høg risiko	C		312 032	138 556
Ikkje klassifisert			40 363	194 283
<b>Sum</b>			<b>2 973 468</b>	<b>1 678 2 259</b>

### Privatkundar 2015

Risikoklasse	Kl.		Brutto	Individuelle
			utlån	Garantiar nedskrivningar
Låg risiko	A		1 069 235	538 873
Middels risiko	B		1 224 883	435 1 650
Høg risiko	C		256 367	68 826
Ikkje klassifisert			54 400	313 451
<b>Sum</b>			<b>2 604 885</b>	<b>1 354 3 800</b>

### Eika Boligkreditt AS

Voss Veksel- og Landmandsbank ASA sine formidla lån til Eika Boligkreditt AS, utgjorde 278 mill. kr pr. 31.12.2016. Tilsvarende tall pr. 31.12.2015 var 240 mill. kr. Bustadlån formidla til Eika Boligkreditt er aldri inne på banken sin eigen balanse. Dersom eit lån i EBK vert misleghelde, vil banken ta lånet inn i sin balanse. Alle lån i EBK har eit krav om å vera innanfor 60 % belåningsgrad, slik at desse låna er veldig godt sikra. Tapsrisikoen er i praksis veldig låg. Banken har heller aldri tapt på lån formidla til EBK.

# Note 7 Fordeling av utlån og garantiar

## Marknad

	Brutto utlån 2016	Brutto utlån 2015	Garantiar 2016	Garantiar 2015
Voss og omland	2 589 446	2 256 582	95 036	87 781
Resten av landet	1 146 798	918 924	2 817	3 994
<b>Sum</b>	<b>3 736 244</b>	<b>3 175 506</b>	<b>97 853</b>	<b>91 775</b>

## Nærings- og privatkundar

	Nærings-kundar 2016	Nærings-kundar 2015	Privat kundar 2016	Privat kundar 2015
Brutto utlån	751 055	571 744	2 985 189	2 603 762
Garantiar	96 175	90 421	1 678	1 354
Misleghaldne engasjement	10 596	10 454	9 042	10 225
Unytta kassakreditt og liknande	65 669	94 301	68 320	69 576
Tapsutsette engasjement	34 884	53 679	13 977	9 938
Individuelle nedskrivningar	27 457	25 987	2 259	3 800

## Næringsgrupper

	2016	2015
Offentleg forvaltning	16 764	9 345
Finansielle foretak	7 094	4 141
Jord- og skogbruk	29 842	24 254
Industri og bergverksdrift	55 718	46 330
Kraft- og vannforsyning, bygg og anlegg	97 996	81 544
Varehandel , hotell og restaurant	69 147	67 735
Transport og kommunikasjon	30 835	35 091
Forretningsmessig tenesteyting og egedomsdrift	364 299	238 361
Tenesteytande næringar elles	79 360	64 943
<b>Sum brutto utlån næring</b>	<b>751 055</b>	<b>571 744</b>

## Note 8 Misleghaldne og tapsmerka engasjement

<b>Fordelt etter sektor/næring</b>	Brutto nedskrivne engasjement		Individuelle nedskrivingar		Netto nedskrivne engasjement	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Personmarknad	19 881	19 753	2 259	3 800	17 622	15 953
Primærnæring	19 255	17 829	10 750	10 750	8 505	7 079
Kraftforsyning/ bygg og anlegg	10 414	10 428	4 707	2 987	5 707	7 441
Varehandel/ restaurant og hotell	1 306	1 716	300	300	1 006	1 416
Forretningsmessig tenesteyting/eigedomsdrift	14 309	33 925	11 700	11 950	2 609	21 975
<b>Sum</b>	<b>65 165</b>	<b>83 651</b>	<b>29 716</b>	<b>29 787</b>	<b>35 449</b>	<b>53 864</b>

### Tapsutsette engasjement

	2016	2015	2014	2013	2012
Brutto misleghaldne lån - over 90 dagar	19 638	20 679	19 856	20 434	24 506
Individuelle nedskrivingar	5 327	5 224	4 925	2 503	5 455
<b>Netto misleghaldne lån</b>	<b>14 311</b>	<b>15 455</b>	<b>14 931</b>	<b>17 931</b>	<b>19 051</b>
Andre tapsmerka engasjement	48 861	63 617	67 197	79 117	75 905
Individuelle nedskrivingar	24 389	24 563	25 778	25 687	22 201
Netto tapsutsette ikkje misleghaldne lån	24 472	39 054	41 419	53 430	53 704
<b>Netto tapsutsette engasjement</b>	<b>38 783</b>	<b>54 509</b>	<b>56 350</b>	<b>71 361</b>	<b>72 755</b>

### Aldersfordeling på misleghaldne engasjement, netto etter nedskriving

	2016	2015
30 - 90 dagar	1 031	2 810
91 - 180 dagar	350	321
181 - 360 dagar	2 330	97
over 360 dagar	16 958	20 261
<b>Sum</b>	<b>20 669</b>	<b>23 489</b>

# Note 9 Nedskrivingar og tap

## Individuelle og gruppevise nedskrivingar på utlån til og fordingar på kundar

### Individuelle nedskrivingar

	2016	2015
Individuelle nedskrivingar pr. 01.01	29 787	30 703
Konstaterte tap i perioden der det tidlegare er føreteke individuelle nedskrivingar	-2 276	- 972
Endring individuelle nedskrivingar i perioden	2 070	1 517
Nye individuelle nedskrivingar i perioden	153	359
Tilbakeføring av individuelle nedskrivingar i perioden	- 18	-1 820
<b>Individuelle nedskrivingar pr. 31.12</b>	<b>29 716</b>	<b>29 787</b>

Det er ikkje føreteke individuelle nedskrivingar på utlån til og fordingar på kredittinstitusjonar eller på garantiansvar.

### Gruppevise nedskrivingar

	2016	2015
Gruppevise nedskrivingar pr. 01.01	19 076	19 076
Endring i gruppevise nedskrivingar i perioden	400	0
<b>Gruppevise nedskrivingar pr. 31.12</b>	<b>19 476</b>	<b>19 076</b>

### Rekneskapsført tap på utlån

	2016	2015
Endring i individuelle nedskrivingar	- 71	- 916
Endring i gruppevise nedskrivingar	400	0
Konstaterte tap som det tidlegare år er nedskrive for	2 276	972
Konstaterte tap i år som det tidlegare ikkje er nedskrive på	188	105
Inngang på tidlegare års avskrivne tap	- 89	- 84
<b>Sum tap på utlån og garantiar</b>	<b>2 704</b>	<b>77</b>
Sum tap gjeld tap på utlån til kundar.		

### Forventa nivå på tap dei neste 2 åra

Banken sin kredittrisiko vert overvaka gjennom rapport over misleghaldne engasjement og jamleg gjennomgang og vurdering av risikoklassifisering. Tapsutsette engasjement vert ekstra overvaka.

Når det gjeld framtidige tap i banken sin næringsportefølje forventar me eit tapsnivå omlag som i år. For privatmarknaden er situasjonen den same. Av konstaterte tap i år på 2,4 mill. kr skriv 0,3 mill. kr seg frå bedriftsmarknaden. Brutto utlån fordelt på risikogruppene utgjer 20 % for næringskundar og 80 % for privatkundar. Storparten av tapsnedskrivingane som er gjort, gjeld tapsnedskrivingar i risikoklasse C, dvs. høg risiko.

## Note 10 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken i ein gitt situasjon ikkje er i stand til å refinansiera seg i tilstrekkeleg grad til at banken kan møta sine forpliktingar. Det er i hovudsak 3 tilhøve som har innverknad på likviditetsrisiko;

1) balansestruktur: Banken har liten skilnad i omløpsfart og bindingstid på aktiva og passiva, og har såleis eit lågt refinansieringsbehov.

2) likviditeten i marknaden: Denne er vurdert til god.

3) kreditverdigheit: Kreditverdigheit kjem til uttrykk gjennom banken sin rating. Viktige element i ratingen er banken sin soliditet, likviditet, inntening, risikoprofil og porteføljekvalitet. Banken er ratet på same nivå som bankar ein kan samanlikna seg med.

Avtalt løpetid for hovedpostar i balansen	Utan løpetid						Totalt
	0- 1 mnd	1-3 mnd	3 mnd-1 år	1- 5 år	Over 5 år		
Kontantar og fordringar på sentralbankar	0	0	0	0	0	77 117	77 117
Utlån til og fordringar på kreditinstitusjonar	147 842	0	0	0	0	0	147 842
Utlån til og fordringar på kundar	59 377	31 424	172 727	845 005	2 627 711	0	3 736 244
- tapsnedskrivingar	0	0	0	0	0	- 49 192	- 49 192
Obligasjonar, sertifikat og liknande	0	12 001	86 044	148 327	0	0	246 372
Øvrige eignelutar	0	0	0	0	3 375	102 559	105 934
Sum eignelutar	207 219	43 425	258 771	993 332	2 631 086	130 484	4 264 317
Innskot frå og gjeld til kundar	1 885 719	1 114 477	0	0	0	0	3 000 196
Obligasjonsgjeld	0	0	225 242	549 392	0	0	774 634
Øvrig gjeld	0	0	0	0	0	31 353	31 353
Ansvarleg lånekapital	0	0	0	37 403	40 000	0	77 403
Eigenkapital	0	0	0	0	0	380 731	380 731
Sum gjeld og eigenkapital	1 885 719	1 114 477	225 242	586 795	40 000	412 084	4 264 317
Netto likviditetsekspонering på balansepostar	-1 678 500	-1 071 052	33 529	406 537	2 591 086	- 281 600	0

## Note 11 Valutarisiko

Banken har kun ein mindre kontantbeholdning på 1,9 mill. kr i samband med kjøp og sal av reisevaluta, og har elles ingen aktiva- eller passivapostar i utanlandsk valuta pr. 31.12.2016.

## Note 12 Kursrisiko

Kursrisiko på verdipapir er risikoen for tap som kjem ved endringar i verdien på obligasjonar og eigenkapitalpapir som banken har investert i. Banken har etablert rammer for investeringar. Investeringar ut over ramme skal godkjennast av banken sitt styre.

## Note 13 Renterisiko i utlånsporteføljen

Banken sine utlån og finansiering er i all hovudsak i flytande rente. Dette fører til ei avgrensa eksponering mot endringar i marknadsrente. Banken har for tida ikkje kundeengasjement med fast rente.

## Note 14 Renterisiko

Tidspunkt fram til avtalt/truleg endring av rentevilkår

Post i balansen pr. 31.12.2016	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.-1år	1-5år	over 5år	utan	Sum
						renteendr.	
Kontantar og fordringar på sentralbanken	0	0	0	0	0	77 117	77 117
- herav i utenlandsk valuta	0	0	0	0	0	1 996	1 996
Utlån til og fordringar på kreditinstitusjonar	0	0	0	0	0	147 842	147 842
Utlån til og fordringar på kundar	0	0	0	0	0	3 736 244	3 736 244
Obligasjoner, sertifikat, aksjar	22 114	224 258	0	0	0	57 430	303 802
Øvrige eignelutar	0	0	0	0	0	48 504	48 504
- nedskrivningar på utlån	0	0	0	0	0	- 49 192	- 49 192
Sum eignelutpostar	22 114	224 258	0	0	0	4 017 945	4 264 317
-herav i utenlandsk valuta	0	0	0	0	0	1 996	1 996
Gjeld til kreditinstitusjonar	0	0	0	0	0	0	0
Innskot frå og gjeld til kundar	0	0	0	0	0	3 000 196	3 000 196
Gjeld stifta ved utsteding av verdipapir	0	774 634	0	0	0	0	774 634
Gjenkjøp obligasjonsgjeld	0	0	0	0	0	0	0
Øvrig gjeld utan renteendring	0	0	0	0	0	31 353	31 353
Ansvarleg lånekapital	0	77 403	0	0	0	0	77 403
Eigenkapital	0	0	0	0	0	380 731	380 731
Sum gjeld og EK	0	852 037	0	0	0	3 412 280	4 264 317
- herav i utenlands valuta	0	0	0	0	0	0	0
Netto renteeksponering i balansen	22 114	- 627 779	0	0	0	605 665	0

Post i balansen pr. 31.12.2015	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.-1år	1-5år	over 5år	utan	Sum
						renteendr.	
Kontantar og fordringar på sentralbanken	0	0	0	0	0	76 637	76 637
- herav i utenlandsk valuta	0	0	0	0	0	2 123	2 123
Utlån til og fordringar på kreditinstitusjonar	0	0	0	0	0	93 817	93 817
Utlån til og fordringar på kundar	0	0	0	0	0	3 175 506	3 175 506
Obligasjoner, sertifikat, aksjar	66 059	241 907	0	0	0	92 665	400 631
Øvrige eignelutar	0	0	0	0	0	53 781	53 781
- nedskrivningar på utlån	0	0	0	0	0	- 48 863	- 48 863
Sum eignelutpostar	66 059	241 907	0	0	0	3 443 543	3 751 509
-herav i utenlandsk valuta	0	0	0	0	0	2 123	2 123
Gjeld til kreditinstitusjonar	0	0	0	0	0	0	0
Innskot frå og gjeld til kundar	0	0	0	0	0	2 910 521	2 910 521
Gjeld stifta ved utsteding av verdipapir	25 500	351 710	0	0	0	0	377 210
Gjenkjøp obligasjonsgjeld	0	0	0	0	0	0	0
Øvrig gjeld utan renteendring	0	0	0	0	0	25 565	25 565
Ansvarleg lånekapital	0	38 159	0	0	40 000	0	78 159
Eigenkapital	0	0	0	0	0	360 054	360 054
Sum gjeld og EK	25 500	389 869	0	0	40 000	3 296 140	3 751 509
- herav i utenlands valuta	0	0	0	0	0	0	0
Netto renteeksponering i balansen	40 559	- 147 962	0	0	- 40 000	147 403	0

### Endring av rentevilkår

Renterisiko oppstår i samband med banken si utlåns- og innlånsverksemd. Renterisiko er eit resultat av at rentebindingstida for banken si aktiva- og passivaside ikkje er samanfallande.

## Note 15 Netto rente- og kreditprovisjonsinntekter

Renter og liknande inntekter av utlån til og fordringar på kreditinstitusjonar  
 Renter og liknande inntekter av utlån til og fordringar på kundar  
 - Herav renteinntekter på Kasse/Drifts- og Bruksredittar  
 - Herav renteinntekter på Byggjelån  
 - Herav renteinntekter på Nedbetalingslån  
 Renter og liknande inntekter av sertifikat, obligasjonar og andre renteberande verdipapir  
**Sum renteinntekter og liknande inntekter**

	<b>2016</b>	<b>2015</b>
1 123	1 765	
109 294	121 716	
6 256	5 799	
1 917	2 439	
101 121	113 478	
<b>3 903</b>	<b>5 426</b>	
<b>114 320</b>	<b>128 907</b>	

Renter og liknande kostnader på gjeld til kreditinstitusjonar  
 Renter og liknande kostnader på innskot frå og gjeld til kundar  
 Renter og liknande kostnader på utstedte verdipapir  
 Renter og liknande kostnader på ansvarleg lånekapital  
 Andre rentekostnader og liknande kostnader  
**Sum rentekostnader og liknande kostnader**

8	3	
21 701	41 247	
12 651	11 877	
3 061	3 784	
2 135	2 109	
<b>39 556</b>	<b>59 020</b>	
<b>74 764</b>	<b>69 887</b>	

**Netto rente- og kreditprovisjonsinntekter**

## Note 16 Andre inntekter

### Provisjonsinntekter og inntekter frå banktenester

Garantiprovisjon  
 Kreditformidling  
 Forsikring  
 Sparing og plassering  
 Betalingsformidling  
 Andre provisjonar og gebyr  
**Sum provisjonsinntekter og inntekter frå banktenester**

	<b>2016</b>	<b>2015</b>
1 274	1 189	
928	1 517	
1 521	597	
307	296	
5 816	5 115	
405	451	
<b>10 251</b>	<b>9 165</b>	

### Netto verdiendring og vinst/tap på valuta og verdipapir som er omløpsmidlar

Netto verdiendring og vinst/tap på sertifikat, obligasjonar og andre renteberande verdipapir  
 Netto verdiendring og vinst/tap på aksjar og andre verdipapir med variabel avkastning  
 Netto verdiendring og vinst/tap på valuta  
 Netto verdiendring og vinst/tap elles  
**Sum netto verdiendring og vinst/tap på valuta og verdipapir som er omløpsmidlar**

	<b>2016</b>	<b>2015</b>
- 769	- 9 525	
872	- 348	
- 707	723	
755	2 609	
<b>151</b>	<b>- 6 541</b>	

### Andre driftsinntekter

Driftsinntekter faste eigedomar  
 Andre driftsinntekter  
**Sum andre driftsinntekter**

	<b>2016</b>	<b>2015</b>
117	175	
18	13	
<b>135</b>	<b>188</b>	

## Note 17 Løn og generelle administrasjonskostnader

	2016	2015
Løn	14 749	14 402
Pensjonar	1 538	1 053
Sosiale kostnader	3 970	3 498
<b>Sum personalkostnader</b>	<b>20 257</b>	<b>18 953</b>
Administrasjonskostnader	17 229	16 741
<b>Sum løn og generelle administrasjonskostnader</b>	<b>37 486</b>	<b>35 694</b>

	Banksjef	Styret	Rep. skap	Kontr. nemnd	Val nemnder
Løn og honorar	1 666	470	65	85	25
Anna godtgjersle	193	0	0	0	0

### Vedtekne honorarsatsar pr. år for tillitsvalde i banken:

Styreformann	kr 120 000
Nestformann i styret	kr 80 000
Styremedlem	kr 60 000
Formann i representantskapet	kr 25 000
Medlem i representantskapet (pr. møte)	kr 1 300
Medlem i valnemnda (pr. møte)	kr 1 300
Formann i kontrollnemnda	kr 32 000
Medlem i kontrollnemnda	kr 25 000

Banksjef har avtalt pensjonsalder på 65 år, med avtale om sluttkompensasjon på 0,5 mill. kr.

Banksjef har innskotsbasert pensjonsyting på lik linje med dei andre tilsette i banken.

Utanom dette er det ikkje noko anna form for særskilt vederlag ved opphør eller endring av tilsetjingstilhøve til banksjef eller til formann i styret, og det er heller ikkje avtalt spesielle former for bonus, overskotsdeling, opsjonar eller liknande til fordel for desse.

Banken har ikkje inngått avtalar med tilsette eller tillitsvalde knytt til teikningsrettar, opsjonar eller tilsvarende rettar til kjøp eller sal av aksjar.

Antal årsverk i banken pr. 31.12.2016	21,2
Kostnader til rentesubsidiering av lån til tilsette i rekneskapsåret	217

## Note 18 Andre driftskostnader

	2016	2015
Driftskostnader faste eigedomar	1 237	1 381
Andre driftskostnader	3 350	3 043
<b>Sum andre driftskostnader</b>	<b>4 587</b>	<b>4 424</b>

### Godtgjersle til ekstern revisor (inkl. meirverdiavgift)

Lovpålagd revisjon	528	507
Andre attestasjonstenester	13	31

# Note 19 Skatt

## Utrekning av betalbar inntektsskatt

	<b>2016</b>	<b>2015</b>	<b>2014</b>
Resultat før skattekostnad	36 386	23 344	44 475
Permanente skilnader	- 5 261	- 9	- 5 942
Endring i mellombelse skilnader	465	- 271	- 3 967
<b>Sum skattegrunnlag</b>	<b>31 590</b>	<b>23 064</b>	<b>34 566</b>
 <b>Betalbar skatt</b>	 <b>7 898</b>	 6 227	 9 333

## Skattekostnad

	<b>2016</b>	<b>2015</b>	<b>2014</b>
Betalbar inntektsskatt	7 898	6 227	9 333
For lite avsett skatt forrige år	0	0	36
Endring utsett skatt	- 153	320	1 113
<b>Sum årets skattekostnad</b>	<b>7 745</b>	<b>6 547</b>	<b>10 482</b>

## Grunnlag for utsett skattefordel / utsett skatt

	<b>31.12.2016</b>	<b>31.12.2015</b>	<b>Endring</b>
<b>Skilnader som kan utliknast</b>			
Obligasjoner	303	- 1 267	- 1 570
Valutagevinst	0	0	0
Verdiregulering aksjar utanfør EØS	0	0	0
Anleggsmidler	13 162	14 011	849
Avsetting til kostnader	- 2 000	- 1 805	195
Ansvarleg lån og obligasjonsgjeld	- 2 403	- 3 159	- 756
Finansielle derivat	4 061	5 198	1 137
Sum skatteaukande skilnader	13 123	12 978	- 145
Utsett skatt, 25%	3 281	3 245	37
<b>Skilnader som ikke kan utliknast</b>			
Pensjonsytingar	- 1 040	- 2 000	- 960
Utsett skattefordel, 25%	- 1 040	- 2 000	- 960
<b>Netto utsett skatt</b>	<b>- 260</b>	<b>- 500</b>	<b>240</b>
<b>Total endring utsett skatteplikt</b>	<b>3 021</b>	<b>2 745</b>	<b>277</b>
Direkte balanseført			430
Total endring utsett skatteplikt som er resultatført			<b>- 153</b>

## Note 20 Kategoriar av finansielle instrument

2016	Finansielle intrument til verkeleg verdi over resultatet					Totalt
	Trading	Bestemt rekne-skapsført til verkeleg verdi	Finansielle eignelutar tilgjengeleg for sal	Finansielle investeringar som skal haldast til forfall	Finansielle eignelutar og gjeld vurdert til amortisert kost *	
<b>Eignelutar</b>						
Kontantar og fordringar på sentralbankar	0	0	0	0	77 117	77 117
Utlån til og fordringar på kreditinstitusjonar	0	0	0	0	147 842	147 842
Utlån til og fordringar på kundar	0	0	0	0	3 687 052	3 687 052
Sertifikat, obligasjonar og andre renteberande verdipapir med fast avkastning	0	0	246 372	0	0	246 372
Aksjar, andelar og andre verdipapir med variabel avkastning	12 664	0	44 766	0	0	57 430
Utsett skattefordel	0	0	0	0	0	0
Finansielle derivat / immaterielle eignelutar	0	4 061	0	0	3 999	8 060
Varige driftsmidlar	0	0	0	0	31 332	31 332
Forskotsbetalte ikkje påløpne kostnader og ikkje mottekne inntekter	0	0	0	0	5 238	5 238
Opprente ikkje mottekne inntekter	0	0	0	0	3 874	3 874
<b>Sum eignelutar</b>	<b>12 664</b>	<b>4 061</b>	<b>291 138</b>	<b>0</b>	<b>3 956 454</b>	<b>4 264 317</b>
<b>Gjeld og eigenkapital</b>						
Gjeld til kreditinstitusjonar	0	0	0	0	0	0
Innskot frå og gjeld til kundar	0	0	0	0	3 000 196	3 000 196
Gjeld ved utskriving av verdipapir	0	0	0	0	774 634	774 634
Finansielle derivat	0	0	0	0	0	0
Anna gjeld	0	0	0	0	19 158	19 158
Påløpne kostnader og mottekne ikkje opprente inntekter	0	0	0	0	8 134	8 134
Avsetjingar for påløpne kostnader og forpliktingar	0	0	0	0	4 061	4 061
Ansvarleg lånekapital	0	37 403	0	0	40 000	77 403
<b>Sum gjeld</b>	<b>0</b>	<b>37 403</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>3 846 183</b>	<b>3 883 586</b>
<b>Sum eigenkapital</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>380 731</b>	<b>380 731</b>
<b>Sum gjeld og eigenkapital</b>	<b>0</b>	<b>37 403</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>4 226 914</b>	<b>4 264 317</b>

2015	Finansielle intrument til verkeleg verdi over resultatet					Totalt
	Trading	Bestemt rekne-skapsført til verkeleg verdi	Finansielle eignelutar tilgjengeleg for sal	Finansielle investeringar som skal haldast til forfall	Finansielle eignelutar og gjeld vurdert til amortisert kost *	
<b>Eignelutar</b>						
Kontantar og fordringar på sentralbankar	0	0	0	0	76 637	76 637
Utlån til og fordringar på kreditinstitusjonar	0	0	0	0	93 817	93 817
Utlån til og fordringar på kundar	0	0	0	0	3 126 643	3 126 643
Sertifikat, obligasjonar og andre renteberande verdipapir med fast avkastning	0	0	307 966	0	0	307 966
Aksjar, andelar og andre verdipapir med variabel avkastning	50 452	0	42 213	0	0	92 665
Utsett skattefordel	0	0	0	0	0	0
Finansielle derivat / immaterielle eignelutar	0	5 198	0	0	7 998	13 196
Varige driftsmidlar	0	0	0	0	33 551	33 551
Forskotsbetalte ikkje påløpne kostnader og ikkje mottekne inntekter	0	0	0	0	6 146	6 146
Opprente ikkje mottekne inntekter	0	0	0	0	888	888
<b>Sum eignelutar</b>	<b>50 452</b>	<b>5 198</b>	<b>350 179</b>	<b>0</b>	<b>3 345 680</b>	<b>3 751 509</b>
<b>Gjeld og eigenkapital</b>						
Gjeld til kreditinstitusjonar	0	0	0	0	0	0
Innskot frå og gjeld til kundar	0	0	0	0	2 910 521	2 910 521
Gjeld ved utskriving av verdipapir	0	0	0	0	377 210	377 210
Finansielle derivat	0	0	0	0	0	0
Anna gjeld	0	0	0	0	13 156	13 156
Påløpne kostnader og mottekne ikkje opprente inntekter	0	0	0	0	7 665	7 665
Avsetjingar for påløpne kostnader og forpliktingar	0	0	0	0	4 744	4 744
Ansvarleg lånekapital	0	38 159	0	0	40 000	78 159
<b>Sum gjeld</b>	<b>0</b>	<b>38 159</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>3 353 296</b>	<b>3 391 455</b>
<b>Sum eigenkapital</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>360 054</b>	<b>360 054</b>
<b>Sum gjeld og eigenkapital</b>	<b>0</b>	<b>38 159</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>3 713 350</b>	<b>3 751 509</b>

\* Inkluderer sikra gjeld

# Note 21 Verkeleg verdi finansielle instrument

Verkeleg verdi og bokført verdi av finansielle eignelutar og skyldnader

	31.12.16	31.12.15		
	Bokført verdi	Verkeleg verdi	Bokført verdi	Verkeleg verdi
<b>Eignelutar bokført til verkeleg verdi</b>				
Finansielle eignelutar tilgjengeleg for sal				
aksjar	44 766	44 766	42 213	42 213
sertifikat og obligasjonar	246 372	246 372	307 966	307 966
Finansielle eignelutar som er øyremerka til verkeleg verdi over resultat				
utlån til verkeleg verdi	0	0	0	0
aksjar	0	0	0	0
sertifikat og obligasjonar	0	0	0	0
Finansielle eignelutar haldne for omsetning				
derivat	0	0	0	0
aksjar	12 664	12 664	50 452	50 452
sertifikat og obligasjonar	0	0	0	0
Rentebytteavtalar som vert brukt som sikring	3 375	3 375	4 598	4 598
Valutaterminkontraktar som vert brukt som sikring	0	0	0	0
<b>Skyldnader bokført til amortisert kost</b>				
Kontantar og kontantekvivalentar	77 117	77 117	76 637	76 637
Utlån til og fordringar på kreditteinstitusjonar	147 842	147 842	93 817	93 817
Utlån og fordringar	3 687 052	3 687 052	3 126 643	3 126 643
Forskotsbetalte og opprente inntekter og andre eignelutar	9 112	9 112	7 034	7 034
<b>Skyldnader bokført til verkeleg verdi</b>				
Rentebytteavtalar som vert brukt som sikring	0	0	0	0
Valutaterminkontraktar som vert brukt som sikring	0	0	0	0
Obligasjonsgjeld som er øyremerka til verkeleg verdi over resultatet	37 406	37 403	38 159	38 159
Gjeld, halden for omsetning	0	0	0	0
<b>Skyldnader bokført til amortisert kost</b>				
Gjeld til kreditteinstitusjonar	0	0	0	0
Innskot	3 000 196	3 000 196	2 910 521	2 910 521
Verdipapirgjeld	774 634	774 634	377 210	377 210
Ansvarleg lånekapital	40 000	40 000	40 000	40 000

Tabellen nedanfor viser ein analyse av finansielle instrument bokført til verkeleg verdi etter verdsettingsmetode.

Dei ulike nivåa er definert som følgjer:

- Nivå 1: Verkeleg verdi vert målt ved bruk av kvoterte prisar frå aktive marknader for identiske finansielle eignelutar.
- Nivå 2: Verkeleg verdi vert målt ved bruk av anna observerbar informasjon enn den som er nytta på nivå 1.
- Nivå 3: Verkeleg verdi vert målt ved bruk av informasjon som ikkje baserer seg på observerbare marknadsdata.

### 31.12.16

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eignelutar tilgjengeleg for sal				
aksjar	0	0	44 766	44 766
sertifikat og obligasjonar	0	246 372	0	246 372
Finansielle eignelutar som er øyremerka til verkeleg verdi over resultat				
utlån til verkeleg verdi	0	0	0	0
aksjar	0	0	0	0
sertifikat og obligasjonar	0	0	0	0
Finansielle eignelutar haldne for omsetning				
derivat	0	0	0	0
aksjar	12 664	0	0	12 664
sertifikat og obligasjonar	0	0	0	0
Derivative finansielle eignelutar	0	3 375	0	3 375
Finansielle skyldnadar som er øyremerka til verkeleg verdi over resultat	0	37 403	0	37 403

### 31.12.15

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eignelutar tilgjengeleg for sal				
aksjar	0	0	42 213	42 213
sertifikat og obligasjonar	0	307 966	0	307 966
Finansielle eignelutar som er øyremerka til verkeleg verdi over resultat				
utlån til verkeleg verdi	0	0	0	0
aksjar	0	0	0	0
sertifikat og obligasjonar	0	0	0	0
Finansielle eignelutar haldne for omsetning				
derivat	0	0	0	0
aksjar	50 452	0	0	50 452
sertifikat og obligasjonar	0	0	0	0
Derivative finansielle eignelutar	0	4 598	0	4 598
Finansielle skyldnadar som er øyremerka til verkeleg verdi over resultat	0	38 159	0	38 159

Nedanfor forklarer vi prinsippa som ligg til grunn for å fastsetja verkeleg verdi for finansielle instrument i nivå 2 og 3, dvs. der observerbare marknadsprisar ikkje er nyttar.

#### Finansielle instrument klassifisert i nivå 2 og 3

##### Sertifikat og obligasjonar

Sertifikat og obligasjonar er verdsett til marknadsverdi basert på innhenta informasjon frå meklarar av obligasjonar i marknaden. Verdsetting av obligasjonar og sertifikat blir rekna basert på meklaren sitt beste skjøn med omsyn til omsetningskurs på balansedagen.

##### Aksjar og aksjefond

Verkeleg verdi på investeringar i aksjar og verdipapirfond er basert på observerbare verdiar på dei underligjande plasseringane.

##### Finansielle derivat

Finansielle derivat er verdsett til marknadsverdi basert på innhenta informasjon frå seljar av det finansielle derivatet. Marknadsverdien blir rekna med grunnlag i den midtpriis det einskilde meklarføretak fastset basert på aktuelle kursar i marknaden på rapporteringstidspunktet.

## Note 22 Sertifikat og obligasjonar

<b>2016</b>	<b>Kostpris</b>	<b>Verkeleg verdi</b>	<b>Bokført verdi</b>	<b>Gj.snitt eff.rente</b>
<b>Obligasjonsportefølje</b>				
Stat / statsgaranterte	25 107	25 080	25 080	1,15 %
Kommune / fylke	92 685	92 934	92 934	1,60 %
Bank og finans	31 986	32 044	32 044	1,90 %
Obligasjonar med fortrinsrett	88 074	88 272	88 272	1,48 %
Utstedt av andre	8 215	8 042	8 042	1,95 %
<b>Sum obligasjonsportefølje</b>	<b>246 067</b>	<b>246 372</b>	<b>246 372</b>	<b>1,29 %</b>
Herav børsnoterte verdipapir	246 067	246 372	246 372	1,29 %

## 2015

<b>Obligasjonsportefølje</b>	<b>Kostpris</b>	<b>Verkeleg verdi</b>	<b>Bokført verdi</b>	<b>Gj.snitt eff.rente</b>
Stat / statsgaranterte	25 107	25 108	25 108	1,41 %
Kommune / fylke	99 970	99 878	99 878	1,85 %
Bank og finans	64 530	63 894	63 894	2,16 %
Obligasjonar med fortrinsrett	111 410	111 058	111 058	1,75 %
Utstedt av andre	8 215	8 028	8 028	2,47 %
<b>Sum obligasjonsportefølje</b>	<b>309 232</b>	<b>307 966</b>	<b>307 966</b>	<b>1,89 %</b>
Herav børsnoterte verdipapir	309 232	307 966	307 966	1,89 %

Banken sine obligasjonar er klassifisert som "tilgjengeleg for sal, med verdiendring over eigenkapitalen".

Obligasjonsporteføljen er verdsett til verkeleg verdi og løpende endring i verdiane vert bokført over eigenkapitalen og vist i "totalresultatet" som "endring på finansielle eignelutar tilgjengeleg for sal". Realisert vinst/tap ved sal av obligasjonar vert resultatført.

Gjennomsnittleg effektiv rente er rekna ut frå innbetalte renter i løpet av året sett i høve til gjennomsnittleg bokført verdi av porteføljen.

## Note 23 Aksjar, eigenkapitalbevis og fond

	<b>2016</b>
Aksjar, eigenkapitalbevis og fondsandelar som inngår i handelsporteføljen	44 766
Aksjar, eigenkapitalbevis og fondsandelar som er anleggsmidlar	12 664
<b>Sum aksjar, eigenkapitalbevis og fondsandelar</b>	<b>57 430</b>

### Aksjar, eigenkapitalbevis og fondsandelar

	Tal aksjar	Eigarandel i prosent	Kost- pris	Verkeleg verdi	Bokført verdi
<b>Aksjar - handelsportefølje</b>					
Selvåg Bygg AS	25 000	0,0267	500	1 000	1 000
<b>Sum børsnoterte aksjar</b>			<b>500</b>	<b>1 000</b>	<b>1 000</b>
<b>Eigenkapitalbevis - handelsportefølje</b>					
Indre Sogn Sparebank	2 600	0,8221	402	201	201
Sparebanken NordNorge	240	0,0003	6	13	13
Skue Sparebank	1 900	0,3333	200	189	189
Totens Sparebank	10 000	0,1633	628	990	990
<b>Sum eigenkapitalbevis</b>			<b>1 236</b>	<b>1 393</b>	<b>1 393</b>
<b>Sum aksjar og eigenkapitalbevis</b>			<b>1 736</b>	<b>2 393</b>	<b>2 393</b>
<b>Aksjefond - handelsportefølje</b>					
Skagen Vekst	701	-	1 300	1 465	1 465
Skagen Global	1 017	-	1 300	1 482	1 482
Skagen KonTiki	1 899	-	1 300	1 386	1 386
Eika Spar	547	-	2 650	2 974	2 974
Eika Global	1 992	-	2 650	2 964	2 964
<b>Sum aksjefond</b>			<b>9 200</b>	<b>10 271</b>	<b>10 271</b>
<b>Sum handelsportefølje aksjar og fond</b>			<b>10 936</b>	<b>12 664</b>	<b>12 664</b>
<b>Aksjar som er anleggsmidlar</b>					
Diverse aksjar			43 127	44 672	44 766
<b>Sum aksjar som er anleggsmidlar</b>			<b>43 127</b>	<b>44 672</b>	<b>44 766</b>
Herav børsnoterte verdipapir			144	446	376
<b>Sum aksjar, andelar og eigenkapitalbevis</b>			<b>54 063</b>	<b>57 336</b>	<b>57 430</b>

### Behaldningsendringar aksjar og andelar som er anleggsmidlar

Inngående balanse pr. 01.01	42 214
Tilgang	5 592
Avgang	0
Reklassifisering	0
Verdiendring i år	- 3 040
<b>Utgående balanse pr. 31.12</b>	<b>44 766</b>

Handelsportefølje av aksjar, eigenkapitalbevis og aksjefond er klassifisert som "tradingportefølje" og bokført til verkeleg verdi. Verdiendringar vert resultatført.

Anleggsaksjar er klassifisert som "tilgjengeleg for sal, med verdiendring over eigenkapitalen".

Anleggsaksjane er verdsett til verkeleg verdi og løpende endring i verdiane vert bokført over eigenkapitalen og vist i "totalresultatet" som "endring på finansielle eignelutar tilgjengeleg for sal".

Realisert vinst/tap ved sal av anleggsaksjar vert resultatført.

## Note 24 Finansielle derivat

Banken har i kraft av sin eigarposisjon på 0,40% i Eksportfinans ASA vore med saman med alle dei andre eigarane om å garantera for Eksportfinans ASA sitt underskot på inntil 5 mrd. kr i deira likviditetsportefølje. Banken sin totale garanti overfor Eksportfinans ASA i denne samanheng er 2,2 mill. kr eller 0,045% av det totale garantikonsortiet.

Ved utgangen av 2016 er den negative verdien i den garanterte likviditetsporteføljen kome ned i 0,8 mrd. kr, der banken sin andel er rekna til 0,4 mill. kr. Sidan garantiavtalen vart inngått, har banken sin andel av den negative verdien i likviditetsporteføljen blitt redusert med 0,6 mill. kr, noko som er bokført som finansielt derivat under immaterielle eignelutar.

Ved opptak av evigvarande ansvarleg lånekapital i 2010 på 35 mill. kr til fast rente på 8,15% i 10 år, inngjekk banken ein renteswap avtale på 3 mnd NIBOR + 3,90% som rentesikring. Verdiendringa i 2016 på 1,2 mill. kr er kostnadsført og er i balansen ført som finansielt derivat, sjå note 29.

## Note 25 Varige driftsmidlar

	Utstyr og transport midler	Fast eigedom	Imaterielle eignelutar	Sum
Kostpris pr. 01.01.15	6 885	45 216	23 716	75 817
Tilgang	0	826	0	826
Avgang til kostpris	0	0	0	0
Utrangeret til kostpris	0	0	0	0
Kostpris pr. 31.12.15	6 885	46 042	23 716	76 643
Akkumulerte av- og nedskrivningar pr. 31.12.15	4 533	14 843	15 718	35 094
<b>Bokført verdi pr. 31.12.15</b>	<b>2 352</b>	<b>31 199</b>	<b>7 998</b>	<b>41 549</b>
Kostpris pr. 01.01.16	6 885	46 042	23 716	76 643
Tilgang	481	289	0	770
Avgang til kostpris	0	0	0	0
Utrangert til kostpris	0	0	0	0
Kostpris pr. 31.12.16	7 366	46 331	23 716	77 413
Akkumulerte av- og nedskrivningar pr. 31.12.16	5 099	17 266	19 717	42 082
<b>Bokført verdi pr. 31.12.16</b>	<b>2 267</b>	<b>29 065</b>	<b>3 999</b>	<b>35 331</b>
Avskrivningar 2015	609	2 369	3 999	6 977
Avskrivningar 2016	565	2 423	3 999	6 987
Avskrivningsprosent	10% - 33%	5% - 10%	20 %	

I samband med overgang til IFRS er overgangsregel om bruk av marknadsverti som ny kostpris på implementeringstidspunktet brukt for bygningen. Bygningen er verdsett til verkelig verdi i samband med ekstern takst pr. 01.01.10. Dette medførte ein auke på 19,8 mill. kr av banken sin eigenkapital. Utsett skatt er avsett med 25% av det oppregulerte beløpet.

## Note 26 Forskotsbetalte kostnader og opptente inntekter

Opptente, ikke mottekne inntekter  
Andre forskotsbetalte, ikke påløpne kostnader  
**Sum forskotsbetalte, ikke påløpne kostnader og opptente, ikke mottekne inntekter**

	<b>2016</b>	<b>2015</b>
Opptente, ikke mottekne inntekter	5 238	6 147
Andre forskotsbetalte, ikke påløpne kostnader	3 874	887
<b>Sum forskotsbetalte, ikke påløpne kostnader og opptente, ikke mottekne inntekter</b>	<b>9 112</b>	7 034

## Note 27 Innskot og gjeld til kundar og kredittinstitusjonar

Gjeld til kredittinstitusjonar med avtalt løpetid  
Innskot frå og gjeld til kundar utan avtalt løpetid  
Innskot frå og gjeld til kundar med avtalt løpetid  
Sertifikatgjeld  
Obligasjonsgjeld

	<b>2016</b>	<b>2015</b>
Gjeld til kredittinstitusjonar med avtalt løpetid	0	0
Innskot frå og gjeld til kundar utan avtalt løpetid	1 767 804	1 708 345
Innskot frå og gjeld til kundar med avtalt løpetid	1 232 392	1 202 176
Sertifikatgjeld	0	0
Obligasjonsgjeld	774 634	377 210

Av obligasjonsgjelda forfell 175 mill. kr 22.05.17, 50 mill. kr den 06.09.17, 50 mill. kr den 06.03.18, 100 mill. kr den 06.09.18, 100 mill. kr den 15.03.19 100 mill. kr den 28.08.19, 100 mill. kr den 16.03.20 og 100 mill. kr den 14.09.20.  
Banken har ikkje innskot og gjeld til kundar i utanlandsk valuta.

## Note 28 Påløpne kostnader og forpliktingar

	2016	2015
Pensjonsforplikting	1 040	2 000
Utsett skatt	3 021	2 744
<b>Sum avsetjingar for påløpne kostnader og forpliktingar</b>	<b>4 061</b>	<b>4 744</b>

Styret i banken vedtok hausten 2008 at alle tilsette i banken som pr. 01.01.09 var under 60 år skulle gå over frå yttingsbasert til innskotsbasert pensjon.

Alle tilsette i banken har ei innskotsbasert pensjonsordning med maksimale satsar.

Banken si pensjonsordning vert handsama i samsvar med "Norsk Regnkapsstandard for Pensjonskostnader", og løpende premie vert kostnadsført.

Dei tilsette er med i "Fellesordningen for Avtalefestet Pensjon". Rekneskapsmessig vert denne AFP-ordninga handsama som ei innskotsbasert ordning, med løpende kostnadsføring av betalt premie.

Pensjonsordninga i banken stettar krava i lov om obligatorisk tenestepensjon.

### Pensjonskostnader i året

	2016	2015
Noverdi av pensjonar opptent i perioden	0	0
Rentekostnader av påløpne forpliktingar	0	0
Forventa avkastning på pensjonsmidlane	0	0
Netto pensjonskostnader i året	0	0
Løpende kostnader ny AFP	0	206
Avsett restkostnad gammal AFP-ordning	0	0
Premiebetaling ny innskotsordning	1 537	847
Resultatførte aktuarielle tap	0	0
<b>Netto pensjonskostnader</b>	<b>1 537</b>	<b>1 053</b>

### Sikra og usikra pensjonsforplikting

	Sikra	Usikra
Avsett framtidige pensjonytingar	0	- 912
Pensjonsmidlar (til marknadsverdi)	0	0
Netto pensjonsmidlar	0	- 912
Ikkje resultatførte estimataavvik	0	0
Arbeidsgjevaravgift	0	- 128
<b>Balanseført pensjonsforplikting</b>	<b>0</b>	<b>- 1 040</b>

## Note 29 Ansvarleg lånekapital

	2016	2015
Forfall 24.02.25, NOK NIBOR + 2,05% justering kvartalsvis, Call 24.02.20	40 000	40 000
Evigvarande, NOK 8,15% fram til Call 12.05.20	37 403	38 159
Fastrenta på den evigvarande fondsobligasjonen er sikra med ein renteswap på 3 mnd NIBOR + 3,9%. Sjå note 24.		
Fondsobligasjonen er bokført til sist kjende omsette børskurs på kr 106,87 ved årsskiftet.		

## Note 30 Eigenkapital

Banken sin aksjekapital på 9 500 000 kr består av 1 900 000 aksjar à 5 kr pr. aksje.

Banken sine vedtekter § 2-2, 3. ledd har følgjande reglar om maksimum eigarandel:

"Ingen kan eiga meir enn 10% av aksjekapitalen i banken".

I tillegg har banken sine vedtekter §8-6 følgjande reglar om røysterett:

"I generalforsamlinga kan ingen røysta for meir enn ein tidel av alle aksjar med røysterett eller gje fleire røyster enn ein femdel av dei røystene som er representerte på generalforsamlinga. Likt med aksjeeigarane sine eigne aksjar skal ein rekna aksjar som er eigde av personar, selskap eller andre som står i eit slikt forhold til aksjeeigaren som nemnt i finansinstitusjonslova § 2-6.

I tillegg er røysteretten i generalforsamlinga avgrensa slik:

- 1 - 200 aksjar gjev 1 røyst
- 201 - 400 aksjar gjev 2 røyster
- 401 - 800 aksjar gjev 3 røyster
- 801 - 2 000 aksjar gjev 4 røyster

Fleire enn 2 000 aksjar gjev 5 røyster som er det høgste røystetal nokon kan ha".

### Aksjonærar som eig meir enn 1% av aksjane i banken

	<i>Antal aksjar</i>	<i>Eigarandel</i>
Voss Sparebank	189 980	10,00 %
MP Pensjon	90 526	4,76 %
AS Flu	90 000	4,74 %
Bergen Kommunale Pensjonskasse	50 000	2,63 %
August Ringvold Agenturer	46 771	2,46 %
Haugaland Kraft pensj.	41 069	2,16 %
Bjørkehagen AS	35 990	1,89 %
Sparebank 1 SR-Bank	31 000	1,63 %
Wergeland Holding AS	24 500	1,29 %
Fana Sparebank	23 000	1,21 %
Skogsborg AS	20 440	1,08 %
Joh. Rasmussen & Racine AS	20 000	1,05 %

### Aksjar eigd av tillitsvalde og personleg nærståande av desse

Styremedlemer		Representantskapet og kontrollnemnda
Kløve-Graue, Ingrid	1000	Almenningen, Aud
Kvarekvål, Stein	100	Almenningen, Ole Erik
Reime, Hildegunn	220	Bergo, Knut
Seim, Olav	1 440	Bjørke, Arnstein
Sølvberg, Johanna	62	Bondevik, Kari Sætren
		Brekke, Olborg
		Bryn, Elin
		Eide, Aud
		Gjelland, Guro Sofie
		Horvik, Frode
		Kovac, Damir
		Lid, Kjell Arne
		Mokleiv, Eli
		Mørkve, Egil
		Røthe, Randi-Kirsten Flatlandsr
		Skogseid, Ingjerd
		Tveit, Steinar
		Tveit, Nils Arve

## Note 31 Garantiar

	<b>2016</b>	<b>2015</b>
Betalingsgarantiar	16 185	26 881
Kontraktsgarantiar	75 797	59 475
Andre garantiar	5 871	5 419
<b>Sum garantiar overfor kundar</b>	<b>97 853</b>	91 775
Garantiar Eika Boligkreditt	9 350	13 587
<b>Sum garantiar</b>	<b>107 203</b>	105 362

### Rammeavtale med Eika Boligkreditt AS

Voss Veksel- og Landmandsbank ASA har ei plikt til å kjøpe obligasjonar tilsvarende sin relative bruk dersom Eika Boligkreditt AS ut frå likviditetssituasjonen sin har behov for dette. Pr. 31.12.2016 utgjer denne forpliktinga 0 kr.

Voss Veksel- og Landmandsbank ASA har garantiar overfor Eika Boligkreditt på i alt 9,3 mill. kr pr. 31.12.2016. Desse garantiane består av to typar:

- **Saksgaranti:** Her vert det garanert for utbetalt lånebeløp i perioden frå førespurnad om utbetaling er gjeve, til all dokumentasjon rundt pantetrygd m.m. er kontrollert og stadfesta av depot.
- **Tapsgaranti:** Her vert det garanert for andel av låna som overstig 50 % belåningsgrad, i tillegg til eit minimumsbeløp på kr 25 000,- pr. lån.

For desse 2 garantiane mottek banken ein årleg provisjon. Garantiavtalane er standardavtalar for alle eigarbankane i EBK.

## Note 32 Resultat og utbytte pr. aksje

Aksjeeigarane sin andel av resultatet er rekna som resultat etter skatt delt på gjennomsnittleg antall aksjar i rekneskapsåret. Det ligg ikkje føre opsjonsavtalar knytt til aksjane, slik at utvatna resultat er likt med resultat pr. aksje.

	<b>2016</b>	<b>2015</b>
Resultat pr. aksje.	15,07	8,84

Føreslått utbytte vert ikkje ført ut av banken sin eigenkapital før formelt vedtak er fatta i generalforsamlinga. Føreslått utbytte utgjer 4,75 kr pr. aksje.

	<b>2016</b>	<b>2015</b>
Føreslått utbytte	9 025	6 650

## **Note 33 Hendingar etter balansedagen**

Det er ikkje kome fram informasjon om vesentlege tilhøve som var inntreft eller førelåg allereie på balansedagen 31.12.2016, og fram til styret si endelege handsaming av rekneskapen 27.02.2017.

## **Note 34 Transaksjonar med nærståande partar**

Det føreligg ingen transaksjonar med nærståande partar som har hatt vesentleg innverknad på verksemda si stilling eller resultat i løpet av rekneskapsåret.

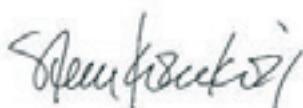
# Årsrekneskapen for perioden 01.01 – 31.12.2016 for Voss Veksel- og Landmandsbank ASA

## STADFESTING FRÅ STYRET OG BANKSJEF

Me stadfestar at banken sin årsrekneskap for 2016 etter vår beste meining er utarbeida i samsvar med gjeldande rekneskapsstandardar, og at opplysningane i rekneskapen gjev eit rettvisande bilet av banken sine eignelutar, gjeld, finansielle stilling og resultat som heilskap.

Styret si årsmelding gjev rettvisande oversikt over utviklinga, resultatet og stillinga til banken saman med ei utgreiing av dei mest sentrale risiko- og usikkerheitsfaktorane banken står overfor.

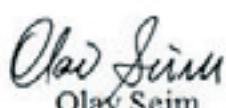
Voss, 27. februar 2017  
Styret i Voss Veksel- og Landmandsbank ASA



Stein Kvarekvål  
Styrelseiar



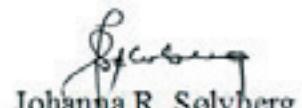
Hildegunn Reime



Olav Seim



Ingrid Kløve-Graue



Johanna R. Sølvberg



Einar Larsen  
Banksjef

## Retningslinjer for, og erklæring om fastsetting av løn og anna godtgjering til leiande tilsette

### Retningslinjer for godtgjering:

Styret i Voss Veksel- og Landmandsbank ASA har etablert eigne retningslinjer for godtgjering i samsvar med Finansføretakslova, «Forskrift om godtgjørelsесordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond» og rundskriv frå Finanstilsynet, som gjeld alle tilsette i banken. Hovudgodtgjeringa er fast løn. Hverken leiarar eller andre tilsette i Voss Veksel- og Landmandsbank ASA har insentivløn. Det er laga eigne retningslinjer for eventuell bonus, som skal vera eit likt kronebeløp for alle tilsette der storleiken er maksimert til 1,5 gonger månadsløn pr. år pr. tilsett, etter reglane i ovannemnde forskrift.

Banken skal ha ei godtgjeringsordning som

- bidreg til at banken kan få tak i og halda på den kompetansen banken treng for å nå sine overordna mål
- er i samsvar med banken sine langsigktige interesser
- bidreg til å fremja og gje insentiv til god styring og kontroll med banken sin risiko
- hindrar høgare risikotaking enn banken sin risikotoleranse definert i risikopolicy og andre styrande dokument
- ikkje inneholder aksjebaserte ytingar omtalt i allmennaksjelova §6-16a 1. lekk 3. punkt.

Godtgjeringsordninga skal fremja og gje insentiv til god styring og kontroll på kort og lang sikt, og skal bidra til å unngå interessekonflikt spesielt mellom risikotaking og kontroll.

### Erklæring:

Styret erklærer å ha nytta desse retningslinjene ved fastsetjing av løn og anna godtgjering for rekneskapsåret 2016.

### Godtgjering til leiande tilsette:

#### Vedtaksprosessen:

Styret har ein årleg gjennomgang med fastsetting av godtgjering til adm. banksjef og ass. banksjef. Dette kjem i staden for eit eige godtgjeringsutval, som banken etter ovannemnde forskrift ikkje er pålagd å ha. Styret handsamer i tillegg eventuelle endringar i banken sine generelle tilleggsytingar som pensjons- og forsikringsordningar.

#### Godtgjering til adm. banksjef:

Adm. banksjef si lønn og andre økonomiske ytingar vert fastsett årleg av styret. I vurderinga av ytingane tek ein med utgangspunkt i retningslinjene også vurdering av oppnådd resultat, individuelle prestasjonar saman med utvikling av lønsnivå i samanliknbare stillingar.

Adm. banksjef sine ytingar består av:

- fast løn
- variabel godtgjering (bonus likt med resten av dei tilsette)
- pensjonsordning
- naturalytingar

Eventuell bonus er det styret som tildeler med likt beløp til alle tilsette i banken. Utgangspunktet er oppnådd resultat målt mot vedtekne retningslinjer.

Adm. banksjef er medlem av banken si innskotsbaserte pensjonsordning for løn inntil 12 G, fram til avgang. Pensjonsordninga i banken pr. 31.12.16 er ei innskotsbasert ordning med maksimale satsar. Banken har ikkje teikna eigen pensjonsforsikring for å yta pensjon til adm. banksjef utover denne.

I samsvar med arbeidsavtale av 21.01.14 er aldersgrense for stillinga 65 år, med rett og plikt til å gå frå stillinga. For å dekka opp bortfall av løn i 2 år vart det gjeve eit løpende månadleg tillegg berekna av ordinær fastlønn, og ein avtalt sluttkompensasjon på 0,5 mill. kr. Om adm. banksjef etter krav frå styret må fratre stillinga si, har han rett til etterløn i inntil 2 år, inklusiv løn i oppseilingstida på 6 månader.

### Godtgjering til ass. banksjef:

Ass. banksjef si lønn og andre økonomiske ytingar vert fastsett årleg av styret. I vurderinga av ytingane tek ein med utgangspunkt i retningslinjene også vurdering av oppnådd resultat, individuelle prestasjoner saman med utvikling av lønnsnivå i samanliknbare stillingar.

Ass. banksjef sine ytingar består av:

- fast løn
- variabel godtgjering (bonus likt med resten av dei tilsette)
- pensjonsordning
- naturalytingar

Eventuell bonus er det styret som tildeler med likt beløp til alle tilsette i banken. Utgangspunktet er oppnådd resultat målt mot vedtekne retningslinjer.

Ass. banksjef er medlem av banken si innskotsbaserte pensjonsordning for løn inntil 12 G, som pr. 31.12.16 er ei innskotsbasert ordning med maksimale satsar. Ass. banksjef har ei oppseilingstid på 6 månadar. Stillinga har ingen spesiell aldersgrense.

## Retningslinjer for 2017:

Styret finn ikkje grunn til å endra retningslinjer for praktisering av leiarlønningar for 2017.

Voss, 13. mars 2017

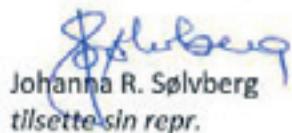
Styret i Voss Veksel- og Landmandsbank ASA



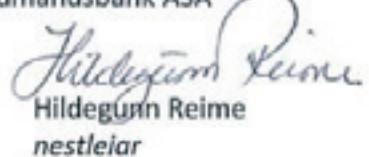
Stein Kvarékval  
styreleiar



Nils T. Ringheim



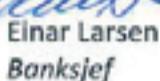
Johanna R. Sølvberg  
tilsettesin repr.



Hildegunn Reime  
nestleiar



Ingrid Kløve-Graue



Einar Larsen  
Banksjef

Til generalforsamlinga i VOSS VEKSEL- OG LANDMANDSBANK ASA

RSM Norge AS

Strandavegen 11, 5705 Voss

Pb. 136, 5701 Voss

Org.nr: 982 316 588 MVA

T +47 56 52 04 00

F +47 56 52 04 01

[www.rsmnorge.no](http://www.rsmnorge.no)

#### Melding frå uavhengig revisor

##### Uttale om revisjonen av årsrekneskapen

###### Konklusjon

Me har revidert VOSS VEKSEL- OG LANDMANDSBANK ASA sitt årsrekneskap som er samansett av balanse per 31. desember 2016, og resultatrekneskap, oppstilling over endringar i eigenkapital og kontantstraumoppstilling for rekneskapsåret som er avslutta per denne datoene og notar til årsrekneskapen, medrekna eit samandrag av viktige rekneskapsprinsipp.

Etter vår mening er den vedlagte årsrekneskapen utarbeidd i samsvar med lov og forskrifter og gjev eit rettvisande bilet av selskapet si finansielle stilling per 31. desember 2016 og av resultatet og kontantstraumar for rekneskapsåret som er avslutta per denne datoene i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsett av EU.

###### Grunnlag for konklusjonen

Me har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Noreg, medrekna dei internasjonale revisjonsstandardane International Standards on Auditing (ISA-ane). Våre oppgåver og plikter i samsvar med desse standardane er skildra i Revisor sine oppgåver og plikter ved revisjon av årsrekneskapen. Me er uavhengige av selskapet slik det er pålagt i lov og forskrift, og har utevd våre øvrige etiske forpliktingar i samsvar med desse krava. Etter vår oppfatning er innhenta revisjonsbevis tilstrekkeleg og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

##### Sentrale tilhøve ved revisjonen

###### Verdien av utlån til kundar

Me har fokusert på verdien av utlån til kundar fordi leiinga i stor grad nyttar skjønn i vurderinga av trøng for nedskrivning. I tillegg utgjer utlån ein vesentleg del av eignelutane i balansen.

Banken sine rutinar og system for oppfølging av utlån og identifisering av utlån med nedskrivningsbehov samt vurderinga av desse utlåna er sentrale. Bruk av skjønn kan påverka det rekneskapsmessige resultat, og ha innverknad på å overhalda kapitaldekningsregelverket som følgje av risikoklassifisering av utlån.

Etter rekneskapsreglane skal banken i sluttan av kvar rapporteringsperiode vurdera om det finst objektive indikasjoner på at eit utlån har redusert verdi. Dersom det føreligg objektive indikasjoner på at eit tap ved verdinedgang på utlån har skjedd, skal nedskrivningsbeløpet utrekna som differansen mellom balanseført verdi av utlånet og noverdien av framtidige kontantstraumar. Begge vurderingane er basert på stor grad av skjønn.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD  
AUDIT | TAX | CONSULTING

Medlem av Den Norske Revisorforening.

RSM Norge AS is a member of the RSM network and trades as RSM. RSM is the trading name used by the members of the RSM network. Each member of the RSM network is an independent accounting and consulting firm which practices in its own right. The RSM network is not itself a separate legal entity in any jurisdiction.

Me har i revisjonen særlig fokuseret på:

- De føresetnadane leilinger legg til grunn ved utrekning av nedskrivningsbeløp for utlån som har objektive indikasjoner på verdifall.
- Leilinger sin rutine for identifikasjon av utlån med objektive indikasjoner på verdifall

Sjå note 6,8 og 9 til rekneskapen som omtaler banken sin kreditrisiko og nedskriving av utlån til kunder

*Korleis har me i vår revisjon handtert verdien av utlån til kunder*

Me har gjennomgått og testa kontrollar knyta til nedskrivinga av utlån til kunder. Dette var kontrollar som var retta mot identifisering av utlån til kunder som har objektive bevis på verdifall og kontrollar på korleis nedskrivningsbeløpet vert utrekna. Me konkluderte med at me kunne basera oss på desse kontrollane i vår revisjon.

Me har testa eit utval utlån til kunder som er rapportert på misleghaldslistene og som ikkje har objektive indikasjoner på verdifall. Me har ikkje funne ytterlegare objektive indikasjoner på vesentlege verdifall i desse listene.

For utlån der nedskrivningsbeløp var individuelt utrekna testa me eit utval ved å vurdera realisasjonsverdien som leilinger har lagt til grunn. Realisasjonsverdien vert utrekna ved nytting av eksterne takstar eller interne vurderingar. Me har snakka med leilinger og gjennom vår lokale kjennskap til kunden og bransjen vurdert banken si grunngjeving av nedskrivningsbelepet. Resultatet av denne testinga av individuelle nedskrivingar viste at leilinger har nytta rimelege føresetnader ved utrekning av nedskrivningsbelepa.

Me har gjennomgått banken si utrekning av gruppevis nedskrivingar og vurdert banken sin modell og føresetnader i modellen. Me har samanlikna dei vesentlege føresetnadane i modellen mot vår erfaring om bransjepraksis. Resultatet av denne kontrollen syner at føresetnadane som er nytta ved utrekning av nedskrivningsbelepa var rimelege.

**System for IT og betalingsformidling**

Me har også fokuseret på dette området fordi banken sin finansielle rapporteringssystem og verksemnd er avhengig av komplekse IT-system. Eventuelle avvik i automatiserte prosesser og tilhøyrande IT avhengige manuelle kontrollar kan fera til problem knytt til den daglege drift av IT-systema og risiko for feil.

*Korleis har me i vår revisjon handtert system for IT og betalingsformidling*

Banken nytta eksterne service leverandørar for å drifta sentrale IT-system. Revisor hjå dei relevante serviceorganisasjonane er nytta til å evaluera design og effektivitet av og testa etablerte kontrollar som skal sikra integreteten av IT- og betalingsformidlings systema som er relevante for finansiell rapportering. Me har fått og gjennomgått tilsendte rapportar frå revisor.

Våre vurdering og kontrollar syner at me kan byggja på banken sine system for IT og betalingsformidling i vår revisjon.

**Anna informasjon**

Leiinga er ansvarleg for anna informasjon. Anna informasjon gjeld årsmelding, herunder utgreling om føretaksstyring og samfunnsansvar, men gjeld ikkje årsrekneskapen og revisjonsmeldinga.

Vår uttale om revisjonen av årsrekneskapen dekkjer ikkje anna informasjon, og me attesterer ikkje anna informasjonen.

I samband med revisjonen av årsrekneskapen er det vår oppgåve å lesa anna informasjon med det føremål å vurdera om det føreligg vesentleg inkonsistens mellom anna informasjon og årsrekneskapen, kunnskap me har opparbeida oss under revisjonen, eller om den tilsvarelataande innehold vesentleg feilinformasjon.

Dersom me konkluderer med at anna informasjon innehold vesentleg feilinformasjon er me pålagt å rapportera det. Me har ingenting å rapportera i denne samanheng.

**Styret og dagleg leiar sitt ansvar for årsrekneskapen**

Styret og dagleg leiar (leiinga) er ansvarleg for å utarbeida årsrekneskapen i samsvar med lov og forskrifter, medrekna at den gjev eit rettvisande bilete i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsett av EU. Leiinga er også ansvarleg for slik intern kontroll som dei finn naudsynt for å kunne utarbeida ein årsrekneskap som ikkje inneholder vesentleg feilinformasjon, korkje som følgje av misleg framferd eller feil.

Ved utarbeidingsa av årsrekneskapen må leiinga ta standpunkt til selskapet si evne til framleis drift og opplysa om tilhøve som har innverknad for framleis drift. Føresetnaden om framleis drift skal leggjast til grunn for årsrekneskapen så lenge det ikkje er sannsynleg at verksemda vil verta avvikla.

**Revisor sine oppgåver og plikter ved revisjonen av årsrekneskapen**

Vårt mål med revisjonen er å oppnå rimeleg tryggleik for at årsrekneskapen som heilskap ikkje inneholder vesentleg feilinformasjon, korkje som følgje av misleg framferd eller utilsikta feil, og å gje ei revisjonsmelding som inneholder vår konklusjon. Rimeleg grad av tryggleik er ei høg grad av tryggleik, men ingen garanti for at ein revisjon utfart i samsvar med lov, forskrift og god revisionsskikk i Noreg, medrekna ISA-ane, alltid vil avdekkja vesentleg feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følgje av misleg framferd eller utilsikta feil. Feilinformasjon vert vurdert som vesentleg dersom den enkeltvis eller samla med rimelig grad kan forventa å påverka økonomiske avgjørder som brukarane føretak basert på årsrekneskapen.

Som del av ein revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisionsskikk i Norge, medrekna ISA-ane, utøver me profesjonelt skjenn og utviser profesjonell skepsis gjennom heile revisjonen. I tillegg:

- skal me identifisera og vurdere risikoen for vesentleg feilinformasjon i rekneskapen, enten det skuldast misleg framferd eller utilsikta feil. Me utformar og gjennomfører revisjonshandlingar for å handtera slike risikoar, og innhentar revisjonsbevis som er tilstrekkeleg og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentleg feilinformasjon som følgje av mislig framferd ikkje vert avdekkja, er høgare enn for feilinformasjon som skuldast utilsikta feil, sidan misleg framferd kan vera samarbeid, fortalsking, medvitne utelatingar, urette framstillingar eller overstyring av intern kontroll.
- skal me opparbeida vi oss ei forståing av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforma revisjonshandlingar som er hensiktsmessige etter omstenda, men ikkje for å gje uttrykk for ei meining om effektiviteten av selskapet sin interne kontroll.
- skal me evaluera om dei rekneskapsprinsippa som er nytta er hensiktsmessige og om dei rekneskapsestimat som er nytta og tilhøyrande noteopplysningar utarbeidd av leiinga er rimelige.

- skal me konkludera på hensiktsmessigheita av leinga si bruk av framleis drift-føresetnaden ved utarbeidninga av rekneskapen, basert på innhenta revisjonsbevis, og om det føreligg vesentleg usikkerheit knytt til hendingar eller tilhøve som kan skape vesentleg tvil om selskapet si evne til framleis drift. Dersom me konkluderer med at det eksisterer vesentleg usikkerheit, vert det kravd at me i revisjonsmeldinga gjer merksam på tilleggsopplysningane i rekneskapen, eller, dersom slike tilleggsopplysningiar ikke er tilstrekkelege, at me modifiserer vår konklusjon om årsrekneskapen og årsmeldinga. Våre konklusjonar er basert på dei revisjonsbevis som er innhenta inntil datoan for revisjonsmeldinga. Etterfylgjande hendingar eller tilhøve kan likevel føra til at selskapet ikke held fram med drifta.
- skal me evaluera vi den samla presentasjonen, strukturen og innhaldet, medrekna tilleggsopplysningane, og om årsrekneskapen representerer del underliggende transaksjonane og hendingane på ein måte som gjev eit rettvisande bilde.

Me har kontakt med styret mellom anna om planlagt omfang av revisjonen og til kva tid revisjonsarbeidet skal utførast. Me utvekslar også informasjon om vesentlege tilhøve som me har avdekka under revisjonen, medrekna om eventuelle vesentlege svakheiter i den interne kontrollen.

#### Uttale om andre lovmessige krav

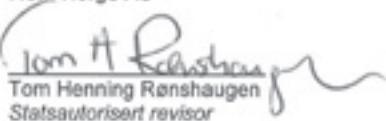
##### Konklusjon om årsmeldinga

Basert på vår revisjon av årsrekneskapen som skildra ovanfor, meiner me at opplysingane i årsmeldinga om årsrekneskapen, samt utgreling om føretaksstyring og samfunnsansvar, føresetnaden om framleis drift og framleggget til bruk av overskotet er konsistente med årsrekneskapen og i samsvar med lov og forskrifter.

##### Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsrekneskapen som skildra ovanfor, og dei kontrollhandlinga me har funne naudsynt i samsvar med internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenkla revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», meiner me at leinga har oppfyllt si plikt til å syta for ordentleg og oversiktleg registrering og dokumentasjon av selskapet sine rekneskapsopplysningiar i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Noreg.

Voss, 27.02.2017  
RSM Norge AS

  
Tom Henning Rønshaugen  
Statsautorisert revisor

# S<sub>T</sub>YRET

## Medlemer:

- Dagleg leiar Stein Kvarrekvål, Skulestadmo, styreleiar
- \* Jurist Hildegunn Reime, Bergen, nestleiar
- \* Ass. rådmann Olav Seim, Granvin
- Dagleg leiar Ingrid Kløve-Graue, Voss
- Senior kunderådgjevar Johanna R. Sølvberg, Voss  
(representant for dei tilsette)

## Varamedlemer i prioritert rekkefylgje:

- \* Dagleg leiar Nils T. Ringheim, Voss
- \* Økonom Kathrine Løno Lahlum, Voss
- \* Kunderådgjevar Solfrid Dagestad Midttun, Voss  
(vararepresentant for dei tilsette)

# R<sub>E</sub>PRESENTANTS<sub>K</sub>APET (nedlagd frå 31.12.16)

## Representantar for aksjonærane:

### Medlemer:

- Marknadskonsulent Aud Almenningen, Modalen
- Ingeniør Ole Erik Almenningen, Voss
- Tannlækjar Knut Bergo, Voss
- Forleggar Arnstein Bjørke, Bergen
- Butikksjef Aud Eide, Voss
- Gardbrukar Guro Sofie Gjelland, Voss
- Regionssjef Frode Horvik, Voss
- Rådgjevar Kjell Arne Lid, Voss
- Driftssjef Egil Mørkve, Voss
- Bioingeniør Randi Kirsten Flatlandsmo Røthe, Voss
- Dr.scient. Ingjerd Skogseid, Voss

## Varamedlemer i prioritert rekkefylgje:

- Dagleg leiar Torgunn Hegland, Voss
- Avdelingsleiar Perline Dugstad Vivås, Voss
- Sivilingeniør Sigbjørn Ohnstad, Bergen
- Øyelege Rudolf Johan Altenau, Voss

## Representantar for dei tilsette:

### Medlemer:

- Kunderådgjevar Elin Bryn, Vossestrand
- Senior bedriftsrådgjevar Eli Mokleiv, Voss
- Kunderådgjevar Damir Kovac, Voss
- Kunderådgjevar Olborg Brekke, Voss

## Varamedlemer i prioritert rekkefylgje:

- Kunderådgjevar Liv Sekse, Voss
- Kunderådgjevar Maritha Hefte, Voss
- Avdelingsleiar Øystein Bauge, Voss
- Kunderådgjevar Jon Sindre Rødland, Voss

## Formann i representantskapet:

Dr.scient. Ingjerd Skogseid, Voss

## Varaformann i representantskapet:

Driftssjef Egil Mørkve, Voss

# K<sub>O</sub>NTR<sub>O</sub>LLNEMNDA (nedlagd frå 31.12.16)

### Medlemer:

- Jurist Kari Sætren Bondevik, Voss, formann
- Autorisert rekneskapsførar Steinar Tveit, Voss
- Jurist Nils Arve Tveit, Voss

## Varamedlemer i prioritert rekkefylgje:

- Apotekar Eli Hereid Bjørke, Voss

Styremedlemer som er merkte med \* står på val i 2017.

Representantskap og kontrollnemnd er nedlagd i samsvar med ny Finansføretakslov, og skal ikkje veljast på nytt.

# V<sub>A</sub>LDEMND til generalforsamling 2017:

Anders Ullestад (leiar), Egil Mørkve, Hilde Magnusson og Ingjerd Skogseid (varamedlem).

## *Notat:*



Dette er Vekselbanken:

**VÅR VISJON:**

– ein god medspelar –

**VÅRE KJERNEVERDIAR:**

Me er profesjonelle på ein aktiv,  
servicevenleg og tillitsfull måte

**VÅR FORRETNINGSIDÉ:**

Me skal levera konkuransedyktige finansielle  
tenester til kundar i vårt marknadsområde

**VÅR STRATEGI:**

Me er framtidsretta og offensiv,  
med sunn vekst forankra i sjølvstende



Postboks 10, 5701 Voss

Telefon: 56 52 35 00 – Telefaks: 56 51 27 47

E-post: [post@vekselbanken.no](mailto:post@vekselbanken.no) | [www.vekselbanken.no](http://www.vekselbanken.no)